

N. 19-20.
Anulu VI.
1882.

Gher'a
1/13-15/27
Octombrie.

AMICULU FAMILIARU

Apare în 1/13 și 15/27 di a fie-carei lune. — Pretiulu de prenumeratiune pre unu anu e 5 fl., pre unu semestru 2 fl. 50 cr., pentru Roman'a și Tierile latine pre unu anu 13 franci — lei noi, pre unu semestru 7 franci — lei noi.

BUCHETULU DE VIÔRE.

— Verisiune. —

Elu se numiá Leonida, ea Clara.

Leonid'a locuiá in strad'a Vieille-Comédie numerulu 5, ér' Clar'a in strad'a Michodiére numerulu 11.

Eráu verisiori.

Tatalu Clarei se stramutá la Paris in calitate de notariu, si aici 'si aduná o bogatia frumoasa; — precându tatalu lui Leonida remasè in provincia in calitate de perceptoru la unu orasiu micu, si aici se sustieneá din salariulu seu de 3600 franci.

Mai tardiu tramise pre fiiulu seu la Paris dându-i, din salariulu seu, 1200 franci, spre a se intretiené la studia.

Leonid'a se amorisá in verisiór'a s'a si î-i descoperi si ei acést'a. Clar'a dreptu respunsu î-i dede a intielege cá si ea inca 'lu iubesece.

Leonid'a, cá unu teneru prevedietoriu, cu ace'a incepeá lun'a ca, din cei 100 franci, ce-i primia de-acasa, 'si platiá chili'a si viptulu pre o luna inainte si cu câte 20 franci 'si reduceá detori'a la creditorulu ce-i facusè hainele de gala cându veni la Paris. Din cei 12—15 franci, ce-i mai remaneá, totudea-un'a puneá la o parte de-atâte ori doi banuti câte dile aveá ace'a luna, pentru de-a cumperá pre ei buchetulu de vióre ce regulatu 'lu duceá verisiórei s'ale sér'a pre la 5—6 óre, cându o cercetá.

Clar'a facu pre Leonid'a se intieléga, ca î-i place de elu prin ace'a cá in schimbulu noului buchetu totu-deaun'a i-lu redá pre celu din diu'a premérsa.

Si de unde le luá acestea.

Copil'a nevinovata nu tainuiá nemicu. — Le luá dela sênulu seu caldurosu. — Sî Leonid'a apropiá cu convulsinne de busale s'ale fierbinti scumpul talismanu care esalá vergurifulu odoru alu acelei'a pre care elu o iubiá cá pre sufletulu seu.

Acuma de trei luni urmá placutul schimbu si buchetulu vesceditu acum de o luna respundeá afirmativu la intrebarea:

— „Iubesci-me Clara?“

Dara Leonid'a nu se indestulia cu atát'a; elu cereá si implorá inca unu altu respunsu, care nu se póte esprime. Din profundulu animei s'ale oftá primul sarutu, acésta profesiune viia si ardinta a animei, in care pasiunea barbatului convine cu atát'a deliciu cu timid'a modestia a feciórei si sigileza asié de nedespartitu unirea spirituala din care naturalminte are se urmeze antái'a agraire confidentiala „tu“ si unirea pe vecia a celoru ce se iubescu cu sinceritate.

Leonid'a in tóta sér'a se departá tristu si posomoritu, pentruca in tóta sér'a i-se denegá acésta cerere.

Ah! déca buchetulu care 'lu portá la sene si 'lu strîngeá cu convulsione la busale s'ale, i-ar'

fi potutu spune de câte-ori î-i se impartasiu caldurósele sarutari, cari densului i-se denegáu; déca i-ar' fi sciutu repeti acele cuvinte dulci cari î-i se adresáu lui, in tainici'a noptiei din profundulu animei verguríe pline de amoru!...

Dara buchetulu remaneá mutu si bietulu Leonida inzadaru 'lu sarutá diu'a nóptea cu passiu-ne, — nici densulu nu scieá cetí din profumulu lui, misteriósele hieroglife ale amorului.

Trei lune eráu acum decându Leonid'a con-veniá in tóta sér'a cu Clar'a, iubit'a animei s'ale.

Leonid'a cam in 1 ianuarie facu antái'a visita la verisiór'a s'a, asiédara acum erá 31 martie si — cu tóte cá tenerulu studente totu-dea-un'a inainte 'si regulá financiale s'ale — acum candu plecá de-acasa cá se mérga la verisiór'a s'a: nu aveá mai multu de cei doi banuti destinati pentru buchetu.

Dara ace'a nu-i causá nisi o superare.

In diu'a precedenta, candu dede verisiórei s'ale buchetulu, ea erá atátu de rapitória si plina de farmece! — O óra intréga conversá cu elu lasandu-si mân'a delicata in mân'a densului, si asié de-aprópe si asié de dulce vorbí cu elu, incátu desí nu-i atinsé busale, totusiu sémí dulcele ei respiriu, ce î-i petrunse chiar' la anima.

Leonida inaintá cu mândria catra cas'a verisiórei s'ale si cá unu amorisatu victoriosu cu capulu redicatu cercá vre-o negustória de buchete spre a cumperá presentulu indatinatu de di: Negustóriele de buchete chiar' la ór'a acést'a aveáu datin'a de-a cutrierá stradele Parisului cu micile loru carutiuri odorifere: cu tóte acestea Leonid'a strabatu-se tóte stradele si ajunsese pâna la cas'a in care locuía Clar'a, fàrà cá se-si fi potutu cheltuí ultimii sei banuti; si chiar' voiá se se re'n-tórne, spre a mai cercá si pre aiurea buchetulu oftatu, candu observá la cei doi stélpiai portiei prea bine-cunoscute densului, de-o lature o negustoria de buchete, ér' de alt'a o femeia seraca cu pruncu-i morbosu.

Leonid'a, cu anima dorerósa intórsé spatele femeiei cersitória si apropiandu-se de negustóri'a de buchete, alese pre celu mai frumosu buchetu de viorele, care erá inca umedu de róu'a restauratória a demanetiei. Dara chiar' cându voiá a platí buchetulu cu ultimii sei banuti, cersitóri'a strigá cu unu tonu de duosía:

— Indurate domnule!... indurate de prunculu meu morbosu!....

Leonida cautá spre ea. Vediù faci'a palida si stórsa a miserei femei si in bratale ei pre prunculu patimindu. I-i se făcú mila de ei...

— Ce-ajunge buchetulu? ce sarutulu? in fa-çi'a unei atátu de mari lipse si doreri!...

Si dicându acestea intru sene, pusé buchetulu indereptu in corfa negutiátorei, ér' cei doi banuti î-i dede cersitórei. Apoi se urcá pre trepte si in catulu ántáiu se oprí si clopotí.

Clar'a deschise usi'a cu grabire si inainte de ce ar' fi potutu dice Leonida cev'a, î-i sarí in grumazi si 'lu imbraçisiá...

— Nu cercá pentru ce? — díse ea — amu vediutu!....

Pierdutám ce-am iubitú...

Trecutáu multu de-atuncea? intrebu cu intristare
De tin' anim'a mea;
Si tu-mi respondi cuprinsa de cruda desperare
Puçinu... unu anu abia.

Si ce schimbare, Dómne! atunci'a fericire —
Si astadi chinu cumplitu;
Asia si dupa sóre, noru negru pre ceriu vine...
„Pierdutám ce-am iubitú!“

Sapatáu intristarea pre fruntea mea senina
Sbêrciri de omu be-trânú;
Desí anim'a-mi juna de focu inca e plina
Si salta 'n alu meu sênu.

Zadarnicu privescu lumea, frumsetie insielátore —
Frumseti'a a peritu;
Cà-ci ea a dusu cu dens'a totu ce-am avutu sub sóre,
A dusu totu ce-am iubitú.

Zadarnicu radímu fruntea pre man'a mea slabita,
Ea tremura; eu plângu...
Zadarnice 'mi suntu tóte... si crud'a mea ursita
Sioptesce: — la mormentu.

Acolo singuru numai sperezu sermanu de mine
Se afu ce-am pierdutu,
Se afu in locu de chinuri, ér' dílele-mi senine
Din dulcele-mi trecutú.

Gândescú... sperezu cá érași afláte-voiu pre tene
Scumpu angeru ce-am pierdutu...
Dar' vai trecutulu dulce nici-cându nu mai revine,
„Pierdutám ce-am iubitú!“

Pe-unu negru mormentu.

In lunc'a-inflorita, cantá cu intristare
Poetulu pre harfa, unu cantecu sublimu,
Pre córde de auru, unu sunetu dispere
Cum vér'a pre lunca zefirulu eelu linu.

E séra si lun'a pre ceriuri plutesce
Unu ríu de lumina pre lunca versandu,
Zefirulu suspina si ríulu sioptesce...
Cà ce fericire se dá pre pamentu.

Dar' éta minune... poetulu zaresce
O blanda stelutia, pre ceriulu seninu,
Si 'ncetulu cu 'ncetulu spre ceriuri pornesce,
Pre radie de luna spre albulu ei sênu.

Elu sbóra cá ventulu in lung'a lui cale
Spre ceriulu albastru spre mândra lui stea
Cantá p'alui harfa: „In braçiale t'ale
Dorescu a ajunge adorát'a mea.“

Pre vârflu de coline candu sórele-apare
Suspínu se aude prin aeru prin ventu,
Din visu-i de auru poetulu tresare,
Si plange cu jale „p'unu negru mormentu.“

GEORGIU SIMU.

VISULU DOCHIEI.

Poema dramatica.

(Fine).

Dochi'a

Fét'a mea a t'ale visuri si ilustrí nu-mi displacu;
Dar' cu tristele-mi vedenii eu mai bine me impacu.
Obosita suntu, me lasa se dormu vecinicu... intr'un'a.

Romani'a

Somnulu este mórtea!

Dochi'a

Somnulu este visulu totu-de-a-un'a.

Romani'a

Tu visezi ce-a fostu odata... Eu visezu ce potu sperá.
Eu asemenea am dreptulu se-mi re-amintescu cev'a.
De unu veacu intregu, in munte dormíndu dusa, netredita,
Scíi tu ce au facutu acei'a ce 'n câmpí'a bantuita
Au statu vecinicu in petióre, neclintiti la alu loru postu!
Si acele tempuri grele multu amari si lungi au fostu!..
Scii tu câta barbatie si poteri, câte minuni
Trebuitu-le-au se lupte contr'a aspreloru fortuni?
Pe candu tu dormíai in pace, din popasuri in popasuri,
Noi mergeam totu inainte, indreptandu a nóstre pasuri
Catra scopu. Puçini la numeru eráu ei, dar' furá tari;
Si mari furá a loru silintie, trudele eráu mai mari!
Daca nu dormíai pe atuncea, mama, sigura se fii,
Ai fi fostu tu ins'a-ti mândra, mândra de acesti copii.

Dochi'a

Echo spune aloru nume?

Romani'a

Nu, elu spune a loru sentiri.

Dochi'a

Eu visezu eroi, copila.

Romani'a

Eu, eu cugetu la martiri,

Cugetu la vítéz'a óste care fu adese-ori
Prin frigu si prin ostenele de totu feliulu bantuita,
Nici-odata ingenunchiata, nici-odata demolita,
Ce a sciutu se resiste crudiloru apesatori.
Ast'felinu bravii de-alta-data in macelurile crunte
Alegáu se câte mórte; ér' victori'a pe frunte,
Candu cadeáu in a loru sânge, cu iubire i sarutá.
Neisband'a incercata nici-decum nu-i desperá,
Ci pasiáu; luptáu in umbr'a temporiloru, sciíndu bine,
Ca luptandu nu voru culege fal'a ce li se cuvine...
Chiar' istori'a ingrata nu sciá numele loru!
Fost'au ei pentru acést'a mai puçinu unu bravu poporu?
Nu; câ-ci ei purtáu in animi o gândire multu marétia,
Nici-odata 'nadasita, totu-de-a-un'a cu viétia,
Ce-si transmitu cá moseeufre vremile din neamu in neamu,
La a ceriului víi focuri, preste munti, preste oceanu,
Prin totu feliulu de primejdii, prin totu feliulu de 'ncercare,
Dreptu ducându-se la tiénta cá si fluviulu la mare.

Dochi'a

Vai a merge totu-de-a-un'a, totu-de-a-un'a a suferi,
Si nici-cum a mai ajunge...

Romani'a

A luptá, chiar' de-ar' perí!

Dochi'a

Dar' zadarnica e lupt'a, lupt'a lunga ce nu are
Neci sfêrsitu, nici biruintia.

Romani'a

Nu, câ-ci e sementia care

Resadesce viitorulu.

Dochi'a

Inflorí-va vre-odata?

Romani'a

A infloritu de multu; dar' mama, tu dormíai neturburata
Tu dormíai atunci, candu Tudoru, coboríndu-se in vale,
A facutu cá se tresara totu poporu 'n a s'a cale.
Totu ce mortu, vai! se crediuse, la viétia se 'ntorcea,
Si 'n seninulu celu albastru stéu'a nóstra stralucea.
De-o lumina de-o aurora orisonulu erá plinu...
Meteoru splendidu ce apare de-odata in seninu
Si-apoi trece 'n curmezisiulu ceriului intunecatú,
Producúndu unu mare sgomotu in echoulu departatu.
Tudore, martiru alu sântei cause cei romanesci,
Tu picasi inse tierên'a, unde tu te odichnesci;
A servitu de-atunci cá léganu la a nóstra neaternare;
Alu teu sânge fú botezulu rasei t'ale viifóre!..
Greculu fuge, ér' Ciocoíulu se totu uita inspaimentatu
La cerésc'a Libertate ce 'n petióre s'a sculatu!
Rupte-su lantiurile mama; rëndulu ne-a venitu si nóue.

Dochi'a

Érasi aspre deminetie cu-a loru sangerósa róua!

Romani'a

Intr'o dí dintr'asta róua, Dochia, voru resari
Bravii carii pentru tine voru luptá si voru mori!..

Dochi'a

Candu?

Romani'a

Chiar' mâne.

Dochi'a

Astadi cine cugeta la o bunica?

Romani'a

Toti!

Dochi'a

In diu'a cea de lupta te vedu par'ca singurica.

Romani'a

Eu am dreptulu meu.

Dochi'a

Dar' dreptulu in petióre e calcatu.

Romani'a

Nu me temu, câ-ci am substeaguri unu poporu transfiguratu.

Dochi'a

O dulce visuri! O sperantie! O simfiri fara de nume!..
Câte lacrimi, copila pregatesci la cele nume!

Romani'a

Nu, câ-ci este o rusine, este chiar' o mísielia
Cá se plângu pe cei ce 'n lupta voru cadeá cu barbatia!
Nu cu lacrimi se respunde la a tunuriloru plóie,
Cá se créscu ciparosii preste câmpulu de bataie.
É o sórte gloriósa a mori pentru a s'a tiéra!

Dochi'a

Da, totu astfeliu si stramosii se rostiau odinióra.

Romani'a

Fii loru vorbescu totu ast'felu!.. Fii loru suntu inca bravi?
Credi tu óre câ 'n noi curge sânge têritoriu de sclavi?
Dóc'amu suferitu atát'a unu jugu rusinosu despotu,
Credi tu sufletele nóstre molesite a fi de totu?
Dar' privesce impregiuru-ti. Vedi cum mame, sócie, tóte,
Totu atátu de gelóse suntu de-a nóstra libertate
Cá si cei ce mergu la mórte preste Dunare cantându!..
Si dór' suferit'am, Dómne, secole intregi de rëndu!
Inse suferinti'a-i mama legatureloru mai mari;
Prin nenorociri invétia natiunile a fi tari,
Si acelu care voiesce s'aiba dreptulu a sperá,
Cata a suferi si a plânge multu si malte a indurá!

Ór'a resbunarei sânte ah! sunat'a in sfêrsitu.
 Scóla, Dochíó, trecutul re'ncepe inteneritu.
 Óre n'audi tu ecoulu de prin munti si de prin vâi
 Resunandu unu cântu resboinicu?... Mama suntu copii tei
 (Se aude in munte corulu care se apropia, Dochí'a se scóla

Corulu in departare.

La lupta! La lupta!
 Pe cei ce moru se resbunamu.
 La lupta! La lupta!
 La libertate ne inchinamu.

(O trupa de soldati teneri din tóte armele, condusa de unu
 oficieru care pórtá stégulu Romaniei, intra in scena. Acesti'a sunt
 urmati de o grupa de femei care vinu de se punu lînga Dochí'a
 si Romani'a. Printre aceste femei, tóte in costumu nationalu se
 deosebescu mai multe care pórtá emblemele Provinciiloru Romane.

Dochí'a

Ah! renasce 'ntr'alu meu sufletu o sperantia de scapare!..

Romani'a

Mama!

Dochí'a

Fét'a mea iubita!

(Cadu un'a in braçiale celei-alalte si se saruta.)

Corulu

I.

O Libertate dela munti,
 Protege-ne in batalia.
 Ah! cada in tierina a nóstre frunti,
 Dar' stégulu, stégulu susu remâe.
 Êr' sângele ce vomu versá
 Produca bravi cu nume mare,
 Murindu la tine vomu catá
 Si-ti vomu cere resbunare!

La lupta! La lupta!
 Pe cei ce moru se resbunamu.
 La lupta! La lupta!
 La libertate ne inchinamu.

Dochí'a

Visuri de neaternare,

Implenitu-v'ati voi dara!

II.

Veniti, o umbre stramosiesci,
 Si intariti a nóstre braçie,
 Voi ce ati privitu din culmi ceresci.
 Ah! multu amar'a nóstra viétia.
 Romani, cu totii in sfêrsitu
 Se sfarinamu a nóstre fiare,
 Cà-ci ce'a ce am suferitu
 La ceriu strigat'a resbunare.

La lupta! La lupta!
 Pe cei ce moru se resbunamu.
 La lupta! La lupta!
 La libertate ne inchinamu.

Dochí'a

Dragi copii resbunatori,
 Mergeti, Domnulu ve pazésca si veniti birnitori!

[Dupa ultimele mesuri ale cantecului, soldatii trecu incetu
 pe deinaintea Dochiei care i binecuvintéza; apoi disparu in in-
 fandaturile muntiloru.]

Corulu departandu-se.

La lupta! La lupta!
 Pe cei ce moru se resbunamu.
 La lupta! La lupta!
 La libertate ne inchinamu.

Dochí'a

Salutare, Romania, fiic'a marelui Trajanu!
 Binecumentatu fii, Dómne, bunatatea t'a divina
 Ne-a scapatu dela ruina;
 Si-a facutu printre primejdi ise ajungemu la limanu.

Umbre stramosiesci, prapastii, munti cu crestele carunte,
 Si in ceriu cu-a nóstra frunte,
 Voi toti ce-mi da-ti ascultare,
 Salutare! Salutare!

Cine dar' vorbiá aicea de catene si robia?
 Sórele pe ceriu apare, fuge négr'a vijelia.
 Ia priviti, priviti acolo, in vesduhulu departatu
 Norulu greu întunecat,

Care patru veacuri umbr'a-i si-a versatu p'a nóstra frunte,
 Cum descresce-acum si piere, cá si ceati'a de pe munte.
 Vîno, scurpa Romania; vîno, fiica prea iubita;
 Voi ce v'am crediutu odata perduti copilasii mei,
 Veniti de luati pe sinu-mi partea-ve obicinuita.
 Bunurile mele tóte mi le-au datu acuma ei!

Dunare marétia, valulu si vócea t'a profunda
 Se amesteca cu ventulu in concerte 'ngrozitóre,
 Si, cá 'n tempii cei eroici, indaratnic'a t'a unda
 Se indóie sub calcaiulu poduriloru miscatóre.
 Inainte!... Cornulu suna tunulu bubue... Inainte!...
 La a mea vóce se respunda víi si cei din morminte,
 Mortii gloriosi d'alta-data se conduca pe cei víi!...

Echo se trediesce 'n sgomotu, ér' pamentulu víu tresare
 O divine batalii,
 La-a vóstra falnicia si puternica suflare,
 Sémtiu topindu-se inghetiulu sufletesceloru pustii!

Êr' tu, mândru Erou teneru, ce-ai luat cu barbatia
 Spad'a lui Mihaiu-Viteazulu pe taisiulu carei vediu
 Sângele acelor care calcáu dalb'a Romania,
 De aicea, de pe munte, eu te binecuventezu!..

Mergi dar', Principe, inainte; mergi si visu-mi implinesce
 Fii alu tiei bunu destinu,
 Si la radiale aurorei ce pe ceriuri se ivesce,
 Re'nverdiésca inca-odata trunchiulu Neamului Latinu!
 Si, sub ramurele s'aie, astadi binecumentate,
 Relele de alta-data, parasindu-le uitate,
 La unu locu strinsi toti copii se salute in viitoriu
 Glori'a si-a ei marire din nou astadi inviate.

Êr' tu, Dómne a Totu-Potinte, vino-ne in ajutoriu!

(Corulu se aude din nou fórte departe in munti, pe candu
 Dochí'a binecuvintéza pe femeile ingenunchiate impregiuru-i.)

Sperantiale miele.

Sfinte si etarne legi —
 Cadu frundiele de pre crengi
 Si care 'ncatrau apucu
 Si se ducu si se totu ducu;

Totu asiá din einulu mieu
 Sperantiale sboru-si iéu
 Si se pierdu in vecinicie
 Si se ducu se numai vie!

Y. B. MUNTENESCU.

DREPTATEA AMBLA CU CAPULU SPARTU.

— *Novela englesă.* —

(Urmare.)

Acest'a ar fi dara actulu ăntăiu! suspină Willelm ajungându in strada, si urmandu-si calea catra negustoria. — Inca nu e o 6ra decăndu vorbescu dreptatea, si 6ta sum lipsitu de ereditate, si esilatu diu cas'a unchiului. Lucrulu intru-adeveru se incepe frumosu.....

— Ah, pardonu domni6ira Robinson!....

Wilelm intru atăt'a eră de cufundatu in cugete, incātu in momentul acest'a fara voia s'a lovit de o dama bine-crescuta, care cu erinolin'a ei cea mare, cu vestimintele si cordelele cele multe prospiciă că o naia a carei p6nza e umflata de ventu, si care cuprinsese trotoarului intregu.

— Asié, asié dle Moriss! La ce ai cugetatu acuma? prospiciezi că si unu smintitu de minte.

— Am cugetatu la unchiulu si la matusi'a — respunse Willelm, uitându-se lungu la ac6sta figura impondobita.

— Uite, ce nepotu bunu esti, totu la unchiu si la matusia cugeti.... Ah dt'a te uiti la pelari'a mea, — asié dara? Cum ti-se 'mpare?

— In sine f6rte bine, inse pre capulu dt'ale face o impresiune respingăt6re.

— Asié!? si pentru ce, decă 'mi este iertatu a intrebă?

— Fiinduca nu e pentru dt'a.

— Hm, nu e pentru mine, — asiu voji se sciu ca de ce se nu fia pentru meae, fienduca scfu cumca dv6stra aveti unu gustu f6rte bunu.

— Decă voiesci a sci domni6ira 'ti voiu spune: — palari'a ac6st'a e pre deschisa pentru o pers6na asia corpulenta si e pre copilar6sca pentru etatea dv6stra, — afara de ace'a esi pre batat6re la ochi pentru o cameriera.

— Asié, domnule!? si ce scii dt'a despre etatea mea? intrebă domni6ir'a Robinson cu unu tonu iritatu.

— Deducu numai din semnele din afara — respunse Willelm, incep6ndu a asudă — corpulu prea estinsu, perulu preste mesura raru si lips'a unoru denti: suntu semnele celea mai invederate a etatiei inaintate.

— Domnule, dv6stra me vatemati.

— Feri D6mne! Dv6stra ati disu ca am gustu bunu, si dupa ce a-ti pofritu că se ve spunu parerea mea apriatu....

— Dv6stra m'ati numitu o cameriera betrana si prea intiortiolata.

— N'am intrebuintiatu cuvintele acestea, — dar' nu negu ca ac6st'a e parerea mea.

— Si sciti dv6stra dle ca cine sunteti dv6stra? — Unu omu obrasnicu si prostu! — esclamă frum6s'a madama, inturnandu-se cu furia si departandu-se cu grabire.

* * *

Lucrurile curgu f6rte bine — murmură in sine Willelm. Mi-am mai cascigatu unu inamicu, si inca pre camerier'a Elenei Lylle, pre care pentru totu bunulu lumei nu asiu fi vojit se o vatemu. — Bine ca nu m'a auditu nime, că-ci spunendu cea dr6pta m'ar tiené séu de nebunu, séu de unu omu care 'si afla placerea de a vatemă pre toti. De altmintrea incepu a me convinge ca James totu a avutu dreptu. Intru atăt'a s'a inradecinat in noi minciun'a, incātu decă ne lipsesce ocasiunea de a insielă pre altii, ne se-

ducemu pre noi insine. Ce-i dreptu, mi-ar' placé decă asiu poté face trecute cele optu dle, că-ci asié se vede cumcă intru atăt'a m'am incurcatu in ac6sta afacere, incātu nu potu cugetă cum se scapu din ea. — Ei, dracului cu propagarea dreptatiei! — De mi-ar' da celu pu6inu omenii pace, inse toti 'mi stau inainte cu intrebari delicate, si eu nefericitulu voiu cadé jertfa iubirei de dreptate.

Precându a sf6rsitu monologulu chiar' a ajunsu la negustori'a *Black-Brown-White et comp.* unde eră aplicatu că primu-adjunctu.

Domni6ir'a Robinson — a carei mania de locu nu s'a alinatu, — si-a indreptatu pasii catra o negustoria de moda, a carei proprietaria eră matusi'a Lizzei Bell, a fericitei mir6sa a nefericitului Willelm Moriss.

— D6mne, câte se potu intemplă cu omulu! — dise dsi6r'a Robinson intrându in negustoria.... Chiar' viu din negustori'a lui *Black*, unde am fostu pentru de a cumperă câte cev'a pentru dsi6r'a Lylle, si 6ta candu esu la strada 'mi vine inainte Willelm Moriss — si incepe a me vatemala in modulu celu mai bruscu.

— Ce d6ci dsi6ra? — strigă Lizzy Bell inspaimentata, — acelu june cultu si nobilu se fi indrasnitu a face un'a că ac6st'a?!..

— Cultu — necultu, elu m'a vatematu in modulu celu mai villu, — p6te ca a sloboditu prea multu pre gātu.

— Moriss se fi beutu!? Densulu e omulu celu mai solidu din lume;... si-apoi inca asié de deman6tia!

— Atunci dara si-a pierdutu mintea.

— Pentru Ddiu dsi6ra, spune cu ce te-a vatematu?

— Poti cugetă dt'a ca pre una tenera culta că mene cu ce m'a potutu vatemă.... respunse departându se cameriera, carei'a nici decum nu-i veniă la socot6la a se face de rusine prin repetirea celoru audite.

— Lizzy caută cu uimire in urm'a camerierei. Ea nu poteă cugetă altcev'a decātu ca Willelm va fi comisu celu mai mare inconvenientu declarandu amoru betrănei servit6re.

Domni6ir'a Robinson a mai cercetatv vré 10—12 negustorii si in totu loculu s'a cātu de neobrasnic'a portare a tenerului Willelm, adaug6ndu inca si alte mai multe asertiuni neadeverate.

Si inca nu trecuseră bene d6ue 6re cându totu suburbiulu eră plinu ca sermanulu Willelm a nebunitu.

III.

Indata ce a intratu Willelm in negustoria s'a intălnitu pre pragulu usiei cu unu principalu alu firmei.

— Domnia-t'a vii astadi căm tardfu, — 'lu agrafi ac6st'a amicabilu, — prin ac6st'a inse nu voiescu ati face imputari, căci dta de altmintrea esti totudeaun'a punctuosu. Te rogu se te ingrigiesci că metas'a ac6st'a se se pacheteze bine. Domni6ir'a Lylle a tramisu adi deman6tia camerier'a s'a si s'a rogatu se o tramitemu la ea spre a-si alege. Domni'a t'a scfi ca articlii mai de pretiu nu-i prea concredemu fie-cui, si asié ne-ai de obligă f6rte tare, decă insu-ti te-ai duce cu ea in Streatham.

— Cu cea mai mare placere, — respunse Willelm, carui'a intru-adeveru i-a caditu f6rte bine ca p6te dă in urma unu respunsu afirmativu cu care cons6mte.

— Am sciutu ca dt'a vei fi asié de bunu, si credu ca nici dsi6r'a Lylle nu se vă superă ca te-am tramisu pre dt'a. Totu e frumosu pâna-ce e omulu de 25 de ani că dt'a si are o barba si unu peru asié de frumosu,

negru și crețiu. Dómnne, ca și curuundu imbetranesc omulu! — suspină betranulu netediându-si capulu plesiugu. Intru adeveru acum nu se mai pôte amorisá nici o copila tenera in perulu meu, — asié dara?

— Intru adeveru ca nu, — respunse Willelm.

Domnulu Brown celu mai onoratu companistu a firmei la audiulu acestei declaratiuni, a trasaritu, inse røculegându-se in graba cu unu tonu afabilu continuá:

— Am inca de ati comunicá si alt'ceva, de si ar' trebui se remâna in secretu. Te rogu urmèza-me pre unu minutu.

Cu acèst'a a grabitu intr'unu anghiu mai indepartatu a negustoriei și ajungându acolo incepù a vorbi cu cea mai marecordialitate:

— Astadi inainte-de-ameadi plecu la Scoti'a pentru de-a cumperá mai multi articii de negustoria, — se póla ca pâna la plecarea mea, nu voiumaiavé ocaziune a vorbi cu dt'a, voiendu inse a fi celu de-ântâiu impartasitoriu a unei faime forte imbucuratória pentru dt'a, viu ati descoperi, ca eu impreuna cu ceialalti companisti de negustoria, apretiuindu abilitatea, diliginti'a și conscientiositatea dt'ale, ni-amu hotaritu a te primi si pre dt'a de companistu in negustoria.

— Eu.... eu.... domnule Brown..... respunse Willelm surprinsu preste mesura.

Tóte aspiratiunile și dorintiale s'ale culmináu in ace'a de-a ajunge cânduv'a companistulu acestei firme, dar' cá acèst'a s'o ajunga atátu de curundu și chiar' acum candu inca nu dispune nici de celu mai micu capitalu, nu ar fi cutezatu a sperá nici-cându.

— Numai incetu — disè Brown — pentruca ne-ar' poté audi cinev'a, ér afacerea acèst'a intru-inceputu trebuie se remâna in secretu. Un'a inca trebuie se-ti spunu, *Black* voiesce a se retrage de totu din negustoria, și asié eu asiú fi primulu companistu.

— Din tóta anim'a 'ti poftescu norocu! dise Willelm.

— Ace'a ti-o poftescu si eu dt'ale, si te asecuru ca faci'a de dt'a eu la totu casulu voiú fi mai bunu decâtu *Black*. In scurtu dle *Moriss*, firm'a nóstra dela inceputulu lunei *Mai*, decumva dt'a nu vei avé nemicu contr'a, va portá numele: „*Brown White Moriss et Comp.*”

— Oh, Domnule Brown! Sèmtiemintele mele.....

— Bine bine, pricepu eu acum'a. Dar' se nu scie ceialalti ca ti-am comunicatu ceva.

— Nici decâtu. Dar' in casu candu m'ar intrebá cineva.....

— Nu te voru intrebá. Inse acum'a trebuie se me ducu, — dt'a inca vei face bine, déca vei servi la dam'a ace'a.

Domnulu Brown s'a pregatitu de drumu, ér' Willelm si-a ocupatu locul seu.

— Potu-me increde ca materi'a acèst'a nu-si vá lasá faci'a in spalatu? intrebá o dama de Willelm luându o bucata de panurá in mâna.

— Ba, dsiór'a — respunse Willelm, — scú de síguru ca panur'a ace'a nu se pôte spalá.

— Afara in fe réstra sta scrisu cumca se pôte spalá, de unde dici dara dt'a contrariulu.

— Nu de multu a cumperatu din panur'a acèst'a o dama betrana, si spalându-o i-a esitu faci'a.

Pentru ce scrieti dara pre materia — „Colòre durabila” — déca nu e dreptu?

— Oh dsióra! Sciu bine ca nu ar' trebui se o facemu.

— Déca scii pentru ce nu nimiciti siedurile ceel insielatóre din feréstra?

— Cum asié? strigá dlu *Black*, care audi intréga convorbire, — inca nu au nimicitu siedulele acelea? Indata trebuie departate dle *Moriss*. Nici odata nu potemu sta bunu pentru colorile cari nu le scimu de síguru ca suntu durabile.

— Cu ce ve mai potu servi dsiora?

— Multiemescu, ca alta ocaziune, me voiú reinturná — respunse dam'a departându-se.

De abia sa departatu dens'a si dlu *Black* se intórse cu furia catra Willelm, care intr'ace'a se siliá a aduná siedulele numite.

— Dà-le pace dle *Moriss* — dise elu, — cum ai indrasnitu a descoperi damei acelei'a ca materiile acelea 'si lasa faci'a?

— Am vorbitu dreptatea dle *Black*. Nu-ti aduci aminte ca in sambata trecuta a dusu o dómna panura de aici, si apoi au adusu-o indereptu fiindca si-a lasatu faci'a.

— Ce lipsa a fostu se spui acèst'a? Convinga-se omenii insi-si dupa ce au cumperatu marfa.

— Atunci ar fi pré tardiu dle *Black*.

— Nerodia! Déca la toti cumperatorii am spune cumca ast'a si ast'a nu platesce nemicu, ne-am poté inchide negustoria. Intru adeveru me miru ca dt'a, care de atát'a tempu esti la noi inca asié pucina cunoscutia ai de negustoria. Te provocu seriosu cá in venitoriu se nu mai cutezi a face asié ceva.

Sermanulu Willelm!.. De abia a trecut unu necasu preste capulu lui, si iubirea dreptatiei de nou i-s'a pusu la proba.

— Aveti bunatate dle *Moriss* amí aretá unu flanelu bunu si eftinu 'lu agrati o dama betrana. Ace'l'a care este pusu afara de i-e cotulu cu o suta cincispre-diece bani, e lâna curata din Scoti'a?

Oftandu a aratatu Willelm panur'a poftita.

— Acèst'a e de calitatea celei'a espusa?

— Da, — dómna.

— Si e curatu panura din Scoti'a?

— Ace'a nu-am disu-o.

— Hm! afara asié e scrisu. Acèsta panura inse se vede a fi buna, — e fórte mole. E lana curata?

— Ba, dómna — e mestecata cu bumbacu.

— Cu bumbacu? Afara sta scrisu cu litere mari: „*Lana curata.*” Cum poteti dara scrie minciuni? Inse nu face nemicu, càci déca panur'a acèst'a nu scade in spalatu, totu nu-e scumpa.

Scade fórte tare dómna.

— Asié!? si de unde scii dt'a acèst'a?

— Matusi'a mea a cumperatu nu de multu câtiva metri, si atát'a a scadiutu, încátu de-abia a remasu cev'a din ea.

— Intru adeveru dt'a esci unu omu fórte de tréba, ca me faci atenta, pentruca la din contra me-asi fi insielatu reu.

— Potu servi dómna cu flanelu adeveratu din Scoti'a, care e curatu de lana.

— Multiemescu, nu ve osteniti — respunse dómna.

Domnulu *Black*, care a auditu discursulu acèst'a, a rositu cá raculu de mânia.

E gresiéla dómna, siedulele le-au pusu preschim-bate. Am facutu dispusetiune cá se se indrepte gresiéla, dara s'a întârdiatu pucinu, inse se va intemplá indata; si déca ati binevofti a acceptá pucinu....

Multiemescu, nu ve osteniti — dise dómna vé-sela ca pôte scapá din negustoria.

— Acést'a se intempla acum a două ora — dise dlui Black infuriatu. Ce draculu te-a ajunsu astadi? Ai nebunitu?

— Domnule Black — response Willelm — pre mine m'a intebatu, si eu i-amu descoperitu numai curatulu adeveru.

Ce adeveru!? strigà Black, cu unu tonu infuriatu.

In momentulu acést'a au intratu doue dame si s'au adresatu de-a dreptulu catra Willelm, rogându-lu se le arete mai mule matasarii.

— Acést'a e matasa curatu francesu? — intrebarà ele.

— Ba, dómna — response tenerulu căm cu tristitia.

— Asié-e, si noi inca ne-am indofitu, de si afara sta apriatu scrisu ca e matasa curata. De siguru e vre-o gresiala.

— Ba nu dómna, ve asiguratu ca nu s'a intemplatulu nici o gresiala.

— Pentru ce se intempla dar' astfeli de lucruri, — deca mi-e iertatu a ve intrebá?

— Că se căscigamu mai multu cu negociulu nostru.

— D-dieule! Prin urmare dvostra insielati lumea.

— Deca voifimu a intrebuintia chiar' espresiunea acést'a, asié e dómna, — dara asié merge la negustori — response Willelm inrosindu.

Acést'a nu e frumosu. Inse pentru ce ni le spuneti tote acestea, dóra v'ati certatu cu principalii?

— Ba, dómna; nici odata nu amu statu mpi bene inaintea loru cá acuma.

— Me miru! Dvostra pagubiti negustori'a, descoperindu cumperatoriloru astfeli de lucruri.

— Dvostra m'ati intebatu, si eu mi-am tienu de datorintia a ve respunde dreptu.

— Si Dvostra vorbiti totdeun'a dreptatea?

— Da, dómna.

— Si sciu principalii cev'a despre acést'a?

— Asié credu ca, nu.

— Indata am cugetatu. Dara se ne intorcemu la matasa, deca acést'a nu e matasa francesu, ce e dara?

— E de cea anglesu, — si de calitate mai slaba.

— Si căm cătu e de scumpu?

— Metrulu cu unu florenu.

— Si dvostra o vindeti cu unu florenu si diumatate, prin urmare cu preste 33% mai scumpu decâtu e valórea ei adeverata. Acést'a e prea multu dle. Nu voiu mai veni aici nici odata, si voiu face cunoscutu si altor'a modulu ne mai auditu de insielare a dvostre.

De abia parasirà damele negustori'a, cându de odata se aruncara asupr'a densului Black si White carii ascultasera convorbirea acést'a.

— Pentru Ddieu omule ce faci? strigà unulu.

— Domniata alungi toti cumperatorii! dt'a in o ora ne faci dauna de vré câteva sute! sbierá celualaltu.

— Eu am vorbitu singuru dreptatea! — response Willelm desperatu.

— Dreptatea! si ce intielegi dt'a sub dreptate? Dt'a ai disu ca noi insielamu lumea, — ca vindemu negociulu preste pretiu, si ca acést'a e obiceiul noi.

— Apoi dóra nu e dreptu ce am disu? strigà Willelm cu resolutiune. Ve spunu mai multu inca, — o voiu face acést'a si de aici inainte, poteti fi siguri domnilor, — da, voiu descoperi dreptatea, fie cui chiar' de voiu sci ca trebue se moru de fóme.

— Carâte indata de-aici omu de nemicu! strigà Black infuriatu.

— Indata parascesce negustori'a, dise White, si se nu te mai vedu pe aici.

— Afara! Afara! strigarà amendoi.

Willelm luându-si palari'a sari preste mésa, si apucându in mâna pachetulu care i-l'a concediutu Brown, esí din negustoria.

Lucrulu merge preste mesura bine, cugetà in sine Willelm ajungându in strada. Inca de-abia au trecutulu siese ore decându vorbescu dreptatea, si fóra de a fi facutu alta gresiala — unchiulu m'a alungatu, postulu mi l'am perdutu chiar' atunci cându erá se mi se imbutatiésca. — Intru adeveru sum fórtu curiosu ca ce se va mai intemplá cu mine. Óre si tu Lizzy fienti'a mea adorata, me vei respinge deca din anima curata 'ti voiu spune adeverulu? si óre intru-adeveru o se me inchida ómenii in cas'a nebuniloru cá se scape de mine?

IV.

Intru adeveru continuà Willelm — credu cá a-sí fi lucratu cu multu mai bine deca faceámu legatura cu draculu, decâtu cá am promisulu lui James cumca voiu vorbi o septamana intréga dreptatea. Ce se facu acuma? La unchiulu nu me mai potu re'ntorce, in negustoria cu atátu mai puçinu, — mai bine ar' fi dóra a me transportá de-a dreptulu in cas'a nebuniloru. De ce se me apucu acum'a?

— Daruiesce cu cev'a pre unu omu seracu si nefericitu! disé in momentulu acést'a unu cersitoriu.

— Nu vedi cá nici eu insu-mi n'am nemicu.

— Nu capetu nemicu de lucru d-le.

— Eu inca nu am nici o ocupatiune.

— Sum nevinovatu domnule.

— Si eu.

— Acasa am soçia si diece copii mai toti gemeni.

— Atunci esci mai avutu decâtu mine, — cum dara de indrasnesci a cersí?

— Toti copii 'mi suntu bolnavi de varsatu.

— Dú-te dara de lángha mine, nu mi-ar' placé se se lege bófa acést'a de mine — response Willelm aruncandu vré câtiv'a cruceri in palari'a cersitoriolui, carui'a mai 'nainte nu voiá a-i dá nemicu.

Cu acést'a a pornitu catra ospetaria, unde a concediutu birtasiulu pachetulu, ér' dènsulu a grabitu la amant'a-s'a.

Lizzy Bell, nepót'a mentionatei marchanda, fitoria proprietarésa a negustoriei si a averei matusiei, erá mica la statura, blonda, cu ochi albastru si imbracata totu-de-a-un'a dupa mod'a cea mai nóna, aveá cev'a cunoscentia si de negustoria, de altmintrea erá de capacitate mediocra.

Mai de unu anu erá logodita cu Willelm, care cá primulu ajutoriu din negustoria, si credele avutului John Moriss se poteá numi parthie buna pentru o féta de starea ei.

Lizzy Bell o scieá acést'a fórtu bine, si indata la inceputu si-a si propusu a-lu căseigá, ce'a ce i-a si succesu. Lizzy cercetá fórtu desu negustori'a unde erá aplicatu Willelm; acolo s'a cunoscutu cu elu, mai tardiu a incredintiatu-o si in lun'a urmatóre erá se se cunune.

Fiindu Lizzy in odaia ei impresurata de petele, retele si matasarii asupr'a lui Willelm facu impressiunea ace'a ce o face unu paingene frumosu incercandu-se a prinde o musca in panz'a s'a. Ea se aflá singura in odaia.

— In urma numai ce ai venit! — dise catra Willelm.

— Dupa cum vedi, — raspunde tenerulu asiedindu-se pre unu scaunu.

— Iertatu mi-a fi a te intrebá cum ti-ai petrecutu eri cu domnisiór'a Robinson? — intrebá Lizzy continuându-si lucrulu.

— Eu?... Eu am fostu cu amicul James in baserica pentru de-a ascultá vorbirea noului concionatoriu.

— Asia? am cugetatu cá ai voiitu a te intêlni cu d.-siór'a Robinson? De altmintrea eu asiá credu ca pre concionatoriulu acel'a pedantu numai vagabundii si servitórele 'lu asculta.

— Nu te pricepu Lizzy! de órece elu nu e pedantu si ascultatorii lui au fostu totu ómeni de frunte.

— Si d.-siór'a Robinson?

— Intru adevèru nu te intielegu. De altmintrea ce am eu cu servitóreá ace'a? — mi se pare cá tu esci maniósá pre mine, — ce póte fi caus'a la acést'a?

— De multe-ori audu eu despre portarea t'a unele si altele, candu tu nici nu ai cugetá.

— Nu ai dreptu Lizzy, — si chiar' astadi cându am asiá mare lipsa de mangaierea t'a.

— Nu me iudoiescu. De siguru te-ai certatu cu d.-siór'a Robinson.

— Asiá e.

— Am sciutu. Dú-te dara la ea se te mangaie.

— Lizzy tu me ataci! — strigà tenerulu cu unu tonu maniosu — de care si copil'a s'a inspaimentatu.

— Lizzy nici nu a crediutu nici unu cuventu din cele ce i-a comunicatu camerier'a, dar' si-a propusu cá se nacagiésca pe Willelm. Scopulu si l'a ajunsu, pentru ace'a nici n'a mai insistatu mai departe ci intindiendu-si mân'a tenerului i-i díse:

— Se póte cá nu vei fi declaratú amóru camerierei, dar' eu am cauza de a crede ca ai facutu-o acést'a. Adí demanétia a venitu infuriata la mène, si a dísu cá o-ai vatematu provocandu o scena de inconvenientia; si cu tóte cá nu mi-a spusu anume ca prin ce, totusi a tîntitu intr'acolo.

— Incatròu?

— Lizzy a descoperitu tóte câte i-le spusese camerier'a.

— Dupa ace'a a spusu Willelm adevèrat'a stare a lucrului.

— Cum ti-a venitu se-i spui in fačia tóte acestea?

— M'a intrebatu, si eu am fostu silitu a-i spune dreptu.

— Scii cá nu se cade a vorbi totu-de-a-un'a dreptatea. Acum ti-ai facutu inimica neimpacata pre servitóri'a d.-siórei Lylle, si vei vedé ca va induplecá pe stapên'a s'a se nu mai cumpere nimicu nici la tine nici la mine.

— Se póte iubit'a mea, — inse acést'a nu e singur'a confusiune in care am ajunsu astadi.

— Cugetu ca si acést'a singura inca ar fi destula, — dara ce s'a mai intemplatu?

Willelm a enaratu scen'a intemplata cu rudeniile s'ale, care s'a sfêrsitu cu desmoscenirea si esilarea s'a.

— Prin urmare — continuá Willelm — sum lip-situ si esilatu, pentruca li-amu spusu unchiului si matusiei ca in casu cându s'ar' intemplá se móra nu asi fi de totu necajitu, si cumca averea loru m'ar' desdauná pentru pierderea suferita.

Acum a incetatu Lyzzi de-a mai ride. Aveá minte destula cá se judece ca moscenirea ace'a pentru dens'a, cá pentru fiitórea socia a junelui ar' fi de mare insemnata. — Pentru ace'a rosíndu de mân'ia díse:

— Asia 'ti trebuie. Destulu de mare prostia au fostu dela tine a te esprimá astfeliiu fačia de rudeniile t'ale. Nu potu pricepe cum ai potutu lucrá astfeliiu.

— M'au intrebatu, iubit'a mea, si dupa cum ti-am spusu, am fostu silitu a vorbi dreptu.

— Dupa cum ti-am dísu mai inainte nu se cuvine a vorbi totdeauna dreptatea. Ba in casu de lipsa, cum e acést'a, ai facutu fórtè reu vorbindu ast'feliu catrá rudeniile tale bune si avute. Déca matusi'a mea m'ar' intrebá ca ce asi face déca s'ar' intemplá se móra, strigându, asi esclamá: O matusia! nu voi bí astfeliiu 'mi crépa anim'a. Déca ar' muri matusi'a atát'a asi plánge, incátu intr'o luna asi muri si eu de dorere si superare.

— Si óre crede-te-ar' matusia t'a?

— Chiar' si de nu m'ar' crede, totu i-ar' cadé bene acést'a descoperire si cu atátu mai multu m'ar' iubi si inca odata atát'a ar' pastrá pentru mine.

— Acést'a nu o asi fi presupusu despre tine Lizzy — díse Willelm superatu. — Nu am cugetatu ca vei fi intru atát'a de egoista si nesêmtitóre.

— Acést'a nu e egoismu, ci e lucru practicú si folositoriu, — nu e nesêmtire ci e o expresiune de respectu fačia de matusi'a mea; si déca tu cavalerulu dreptatiei o afli acést'a a fi rea, eu afiu ca e inca multu mai reu a vatemá pre ómenii acei'a carii ne crescú si nutrescu.

— Incéta Lizzy, se nu mai vorbfimu despre acestu obieptu, am de ati comunicá si altceva, cáci sirulu doreriloru mele inca nu si-a ajunsu capetulu.

— Cum asia, inca nu? Dupa celea precedentii nemicu nu mé va mai surprinde.

Acum începù Willelm a enará casulu cu principalii sei si sfersíndu díse: — Tóte acestea sau intemplatu pentruca am vorbitu dreptatea, — astfeliiu mi-am pierdutu si statiunea.

— Asia! — strigà Lizzy infuriata — desiguru ai nebunitu. Ce se va intemplá acuma?

— Ace'a singuru Ddieu o scie.

— Un'a inse sciu si eu. Déca tu ai fi avutu si celu mai micu respectu fačia de mine, nu ai fi dusu lucrulu pâna acolo acum cu o luna inaintea cununiei

— Cum asia? Dar' tu inca me acuzi pentruca vorbescu dreptatea.

— Lumea vré se fia insielata, si nu ii place dreptatea.

— Destulu de tristu, dupa esperintiale de adi asia se vede.

— Inse inainte de tóte amice alu dreptatiei spune-mi cum s'a intemplatu de tí sa desceptatu asia de târdíu conscienti'a. Numai Ddieu scie de câteori me-ai insielatu si pre mine.

— A te insielá pre tine!? — díse Willelm, — inse i-a venitu in minte ca in unele momente o numiá angerulu vietiei s'ale, pre cându ea intru adevèru nu erá decátu o copila placuta, pre care Willelm o iubiá intímu, pentru ace'a dara a respunsu:

— Ai dreptu Lizzy adeseori te-am insielatu.

— Acést'a e dara amorulu teu? replicà Lizzy. Desiguru ai mentítu dara si atunci, candu mi-ai declaratú amóru?

— Ba, Lizzy, — atunci am vorbitu dreptu, cáci eu intru adevèru te iubescu.

— Asia, intru adevèru? Sum fórtè deobligata. Cu ce mai insielatu dara?

— Te-am numitu cea mai frumoasa si mai placuta fiintia de sub soare, si intru adeveru nu esci chiar' asia Lizzy.

— Mai aveti ceva de dñsu dnule?

— Am, iubita mea. De multeori te-am numitu angerulu, vietia si sufletulu mieu, inse tu ins'ati poti vedé ca aceste vorbe au fostu numai minciuni si secaturi.

— Dara tu ai dñsu-o si ace'a ca in casu cându nu m'asiu invoii la casatoria cu tine, si nu te-asiu iubi nu mai voiesci a trafi nici unu minutu. Asié dara si atunci ai mentitu cá si de altadata.

— Se póte.

— Asia, dnule! dupa asemeni marturisiri credu ca veti avé bunatate a nu me mai infestá cu presentia dvóstre.

— Nici odata Lizzy! Acum inse 'ti voiu descoperi dreptatea lamuritu. Desi nu te potu numi angeru, nici fiintia extraordinaria, totusi esci o copila placuta, si cu tóte ca nu m'asi sinucide déca te-ai lapadá de mine, totu 'ti marturisescu pre onóre ca te iubescu sinceru, si ca me-ar' doré fórte tare déca asi fi silitu a me despartí de tine.

— Sunteti pré esaltatu, domnule!

— Eu nu mi-am batutu jocu de tene nici odata Lizzy. Nici odata nu am avutu de cugetu a te seduce, si in celu mai reu casu espresunile acelea nu au fostu altceva, decâtu effuintia animei miele pline de amoru.

— Asia dara dnule Moriss, espresiunile acelea au fostu pentru mine superfue. Dar' sciti ce e caus'a la tóte acestea? ace'a ca dvóstra iubiti pre alt'a.

— Ba, Lizzy, nu iubescu pre neme asié de multu cá pre tene.

— Tóte acestea le dñci cu unu asié tonu cá si cându iubirea dtale ar' fi o gratia pentru mine. Dupá ce dara asia tare 'ti place a vorbi dreptatea raspunde-mi pre onóre ca: „Nu cunosci vre-o féta pre care ai pretiui-o si o ai iubi mai intimu decâtu pre mine, déca ai fi liberu?”

Willelm a sémntitu miscându-i-se sângele prin vine, si cu unu tonu temurându díse:

— Lizzy! Déca mi-ai fi adresatu intrebarea acést'a eri 'ti raspundeám — „Nu” — dar te-asi fi insielatu, adi inşe trebue se-ti vorbescu dreptu, si pentru ace'a 'ti descoperu cumca: „Cunoscú o astfelu de copila.”

— Cum asia!? Si dvóstra nu grabiti la ea cá se cadeti la picioarele ei! strigá Lizzy cautându aspru la densulu.

— Incetú Lizzy, incetu! Ai minte si me asculta. Atunci me vei pricepe mai bine, si nu vei díce se me departu. Vedi iubita mea, noi ómenii avemu insusirea de-a oftá lucrurile cari nu le potemu ajunge. In copilaria mea am cunoscutu o fetitia placuta. Pána in diu'a acést'a o-am urmatu cu privirea, si am vediutu-o dezvoltându-se într'o fecióra de totu placuta, dens'a e frumoasa, cu minte si avuta fàrà de a fi superba. Asié e iubita mea, ea in tóta privintia e o fiintia perfecta.

— Pentru ce nu te duci dara la ea, — de ce nu i-le descoperi ei tóte acestea, — in locu de a siedé aici, si a-mi causá mie neplacere.

— Lasa-me se contiunezu Lizzy, tu ai votu se audi dreptatea, eu voiu a-ti satisfacé curiositatea. Pentru ace'a inse ar' fi o nebunia dela mine, a cugetá la dam'a ace'a. Sciu bene ca ea nu e pentru mene si pentru ace'a nici in cugetu nu am dejositu-o pâna acolo, cá se o privescu de asemenea mie, si nici nu am indrasnitu a o iubi.

— Domnule! Acést'a nu o potú ascultá mai de parte. Dt'a póte cugeti ca eu me sentiu tare onorata prin casatoria dtale cându acést'a o affi dejositóre fačia de alta féta, éta anelulu de credintia tí-lu dau indereptu.

Cu aceste cuvinte, trasé unu anelu de pre degetu, si-lu aruncá cu furia la pamentu.

— Fi odichnita Lizzy. Tu ins'a-ti vei poté vedé cu nu ai cauza de-a fi jalusa. Idealulu alu careia portretu nici in visu nu asi fi indrasnitu a-lu uní cu mine prin amoru, au atátu mai pucinu prin casatoria, mi-a fostu totdeauna stea conducátóre, mi-a fostu conscolara, si si astadi cându prin fatalitate sântemu despartiti, sciu ca se intereséza de sórtea mea. Cugetulu la dens'a adeseori m'a scapatu in órle de ispita si perichu, din nevoia si rusine. Acestea suntu Lizzy ce au facutu acea copila pentru mine. Vino si iáti anelulu indereptu, si crede-me ca totdeauna 'ti voiu fi credintiosu.

— Emotionatu a redicatu Willelm anelulu voiendu a-lu pune éraşi pre degetulu Lizzyi.

Inse Lizzy si-a trasu manioasa degetulu, si smâncíndu cu furia anelulu l'a aruncatu pre feréstra afará dícându:

— Nu dnule! Multiemescu de amору acest'a, mergeti la idealulu dvóstre, nu voiescu a mai audí nemicu de amору dvóstre. Acumu vedu ca omulu nu póte crede nimenui. Nici odata nu te-am iubitú sinceru, acumu inse a sositu momentulu cându te urescu si despretiuescu. Singur'a rogare care o mai am catra dvóstra e cá se te departezi indata, cáci dincontra cu dorere 'ti marturisescu ca voiu fi silita a strigá dupa politia.

Aceste cuvinte erau exprimate intru unu tonu atátu de umilitoriu, încátu Willelm nu credeá urechiloru s'ale,

— Dumnedieu cu tine Lizzy! díse Willelm cu intristare. Tu nu esti asié dupa cum te-am cugetatu eu, mai tare m'am insielatu eu in tine, decâtu tu in mine. Totusi multiemita lui Ddieu, ca ne-am cunoscutu unulu pre altulu. 'Ti multiemescu de libertatea ce mi-ai redatu-o. Ddieu cu tine! Dorescu cá se affi inca unu barbatu cu asemeni cugete si sémntieminte fačia de tine cum am fostu eu.

Si acum stergându-si lacramile parasí odai'a cu machnire.

— Multiemita ceriului ca am scapatu de elu! díse Lizzy. Desmoscenitu si fàrà conditiune acuma nu e in stare a se sustiène nici pre sine, si decumva m'asiu maritá dupa elu ar' trebui se me ingrigiescu si de esistentia lui. Multiemita Dnului ca am potutu asia usioru scapá de elu. — Totusi asi doré se sciu cine póte fi idealulu ace'l'a!? Voiu comunicá lucrulu cu James, cá-ci intre ei doi totu mai multu e James.

Willelm esíndu la strada stá cá ametitu de esperintiale facute. Adéncitu in cugete sa lovitú de unu trecutoriu.

— Cum asia Willelm? Tu esti? strigá unu tonu veselu. Intru adeveru asia esti de nebunu dupa cumu vorbescu ómenii. Tóte le obori câte 'ti stau in drumu.

— Ah, James, tu esci? Iertare!

— Cum te affi de-altmintrea?

— Fórte bine, de abia dela siepte óre vorbescu dreptatea, si éta sum desmoscenitu, lipsitu de statiune si parasitu de Lizzy.

— Nu ti-am profetitu eu tóte acestea. Ba inca 'ti spunu si mai multu. De nu vei avé bine grigia de

tine, abia voru trece inca siese ore si vei fi in cas'a nebuniloru. Matusia t'a, care dupa portarea t'a te cugeta a fi intru adeveru nebunu, adi demanetia au fostu in negustoria ca se cerce dupa tine, si tote cate i-s'au spusu acolo despre portarea t'a au intaritu-o in parerea s'a. E lucru naturalu ca acum si principalii tei credu ca ti-af pierdutu mintea, si toti te tienu ca in urma ti vei pierde si vieti'a.

— Pote ca nici nu se voru insielá. Nu credu ca vre-unu omu se-si fi causatu mai multa stricatiune in aceste siette ore din urma, si tote acestea singuru pentruca am vorbitu dreptatea.

— Au fostu de prevediutu, amice. Dara acum trebuie se continuezi. Si ee vei face acuma? Matusia t'a yeneaza dupa tine voiendu a te supune visitarei unui medicu, si dupa ce nu ti este iertatu a descoperi lucrulu nu ai alt'a ce face, decatu a te departa cu graba, ori trebuie se te lasi a te conduce in cas'a nebuniloru.

— Dómne! acest'a e unu lucru ne mai auditu; inse acuma 'mi vine in minte, am o comisiune in Streathambe.

— Asia dara vedi de te du catu de ingraba acolo, pana la revedere! striga James, despartindu-se de-olalta.

Moriss din tote poterile grabi la ospetaria, si dupa ce inca nu mancase nemicu, a mancatu si luandu la sene puchetulu s'a aruncatu intr'o trasura care mergea chiaru la Streathambe. Dar tu, — cugeta in sene Willelm apropiindu-se de vill'a cea frumoasa a Heleni Lylle, — dar tu copila nobila si marinimosa alungavei dela tine pre amicul copilariei t'ale, deca va vorbi dreptatea? adresa-i-vei intrebari de-acelea la cari deca va raspunde dreptu 'lu vei alunga din casa afara. Se me ferisca ceriulu de acest'a!

(Va urma).

DOIN' A MEA.

Dedicata amicului M. Sierbanu,
jude la tribunalulu din S... din.

Ventu de tomna viscolesce,
Frundi'a 'n codru 'ngalbinesce;
Si sta gata-acusi se pice la pamentu ...
Par' ca-i faci'a mea plecata spre mormentu.

Codrulu e patrunsu de gele
Ca nu-i canta paserele,
N'are frundia, nici verdetia, e palitu ...
Par' ca-i trupulu sufletului meu mahnit.

De-a-i fi para 'n vapaita
Ardea-si lumea scapatata,
O-asi preface fara mila pravu si scrumu,
Ca vieti'a 'ntrens'a-i numai noru de fum.

Focu ca-alu animioarei mele
Ar' strabate pan' la stele,
Ardearu pana 'n fundu acestu rotundu pamentu,
Volburandu-i si cenusi'a lui prin ventu;

Ca pre candu aru bate era
Dulce ventu de primavera,
Pe-aripiore cu profumi imbatatori,
Se nu afe nici vitie de 'mpilatori.

Doin'a mea resunatore
Nu-i plansu de privighitore, —
Nu-i nici plansu celui de sorte lovitu,
Ci-i suspinulu neamului meu prigonitu.

Fost'au fostu si va fi era
Si mai bine 'n a mea tiera,
Cand suspinulu sinului meu plinu de doin,
S'a preface 'n mersu triumfalu de eroi.

Pan' atunci fara a 'nceta
Sinulu meu va suspiná,
Doin'a mea va resuna fara finitu
Suferinti'a neamului meu prigonitu.

Satumare, 1882.

Simione P. Desseanulu.

CONGRESULU STUDENTILORU.

— Intr'unitu la Bacau in 7/19 Sept. 1882. —

De trei ori, dorulu ne-a purtatu
Pre bratiale unirei;

De trei ori, manile ne-am strinsa
Sub ceriulu infratirei!

Er' sufletulu rapitu de visa
S'a inaltiatu mai susu de nori
Si-acolo 'n lumea cea de taine
A impletitu cununi de flori:

Cununi de flori nemuritoare
Pre fruntile martire,
Cari ne-au lasatu prin a loru fapte
O mandra moscenire!...

Da, serbatorea cea de asta-di
Si cele doue din trecut
Suntu: taine, visuri si dorintie
Acelor'a cari au trecut!

Pre ceriulu mandru alu unirei
Ei ne-au inaltiatu gandirea;
In anitele nostre tineri
Se le pstramu dar' amintirea!

Si dusi d'unu gandu, d'unu singuru doru,
De-ace'asi cugetare
Se ne unimu noi pretutindeni
Se dacemu luminae ...

Ah! Sufletulu celu romanescu
Nu suferi sclavie;
Caci siomulu liberu s'a nascutu
Si liberu vrea se fie.

ALEXANDRU SIONTIU,
Presedintele Societatiei
„Tinerimea Romana.“

T O A S T U

*inchinat de dlu C. C. Plesioianu, la banchetulu datu de cetatenii
din Bacau, cu ocaziunea congresului studentiloru.*

Tu ce mergi catra lumina, tinerime infratita
Viitoriulu te priveste ca o mama fericita
Pre antaiulu ei nascutu;
Tu desmierdi fagaduinti'a aspirariloru inalte,
Tu faci se gandisca fruntea, tu faci anima se salte
Si se uite ca-i de lutu!

Calatore spre lumina, tu esci petra nestimata
Care stralucesce gingasiu pre unu senu de fidentata
Langa crucea lui Christosu;
Tinerime infratita, tu esci brasda roditore
De unde 'si ia seraculu si paserea cantatore
A loru hrana cu prisosu!

Unde'i munca si iubire, este pace, este vieti'a,
Uita sufletulu restristea ce'lu cuprinde si-lu inghetia
Candu i-i pare calea grea
Caci durerea 'mpartasita e dorere miciorata
Si o pretinesca voce, in vibrarea ei curata,
Scerge-a vietiei parte rea.

Fia ca in drumulu nostru se mai intalnimu de-aceste
Dile dulci pre care tempulu le inserie ca poveste
'N-ale cartiei s'ale foi!

Fia ca acea poveste, neperdiendu'si frumuseti'a,
Lupa ce-a incantatu juni'a, se incante betrenetia
Fie-carui'a din noi!

FLORILE.

Care dintre dvóstra, stimate domnisióre, nu ar voi se posiéda flori frumóse? Care nu-si da tóta osténel'a de a cultivá cátu mai bine pre aceste amice fidele, ce ne desfátéza cu colorile cele frumóse si cu mirosulu celu delicatu? Dar' ce si convine etatei dvóstra mai bine cá florile, cá-ci chiar si dvóstra nu sunteți de cátu nesce floricele insufletite, nescari crinisióri cuventatori, nesce rose simfitore, sunteti totu atâtea „Nu me uitá.“ Nu dubitezu nici unu momentu ca iubiti florile, sum pré deplinu convinsu ca le cultivati cu diligintia, dar' — se me iertati — sciu si ace'a ca nu tóte ati fostu in placut'a positiune de a studiá cultur'a rationala a floriloru, cáci nu tóte ati avutu ocaziune a conveni cu specialisti florari, si déca dá — nu ati dispusu de tempulu necesariu pentru de a ve enumerá tóte plantele ornatóre, tóte florile, cu atátu mai pucinu ve potura spune tractarea speciala a fiesce carei flori. Opuri relative inca nu sciu se fimu avutu noi Romanii pâna acumu. Eu, celu pucinu, nu amu vediutu decátu cele *diece foi* ce se *dice* ca ar tractá despre flori, in Economi'a rurale a dlui Stefanu Popu din Blasiu. E dreptu ca pre acele *diece foi* despre flori e vorb'a, cáci dupa cátu me pricepu eu, e o *traducere scurtata* a unui *micu catalogu* dela Erfurt, ori dela Pest'a séu Clusiu, dar se te orientezi de acolo, cum se cade, in tractarea floriloru — padiesca Ddieu; si fora a magul' pre dlu Stefanu Popu, credu ca nici ds'a nu pretinde, ca cineva se scie cultivá flori indata ce a cetitu susu numitele foi traduse de ds'a de pre atare *catalogu*. Mai multu decátu pre acele *diece foi* potemu aflá in oricare catalogu de plante, cá d. e. in a lui Iuhlke din Erfurt, *Taufer din Clusiu* s. a.

Apart' inse in Rímicu-Saratu, in Romani'a, unu Tractatu de floraria de C. C. Datculescu, care in adeveru merita numele ce-lu pórtá. Nu lasa nimicu de doritu. **In partea prima:** Notiuni generale, ne spune despre pamentu, ingrasiare, composturi, sapatu si instrumente, plivitu, udatu, semenatu, reșaditu, Jespre butasi, marcotajiu (unu soi de butasiu), altuire, retezatu si curatitu, morburile planteloru, animale daunatióse, insecte si paseri folositóre, dispositiunea gradinei de flori, dispositiunea floriloru pre balcóne, tarase si ferestrii, conservarea planteloru preste iérna, despre sere, incalditulu si adaptatulu floriloru, despre mediulocele de a se cunósce presiunea aerului, umediél'a si caldur'a si in fine principii de botanica uecesarie la cultur'a floriloru.

In partea a dóu'a: Descriptiunea, cultur'a si intrebuintiarea floriloru.

Intregulu opu contine 333 pagine, octavu mare, harthia fina, tipariu bunu, are 115 gravuri intercalate in textu si consta deslegata numai 5 lei (2 fl. 25 cr.)

Éta ce dice dlu autoru la pag. 71, Capu I. Privire asupr'a floriloru in generalu:

„Cea mai frumósa podóba a pamentului este florea, pre carea Ddieu ne-a lasat'o pentru cá s'o cultivamu si se-o inubnatatimu, cá astfeliu se ne procure acele placeri incantatóre si cari nu potu fi schimbate cu multe alte pasiuni la cari se da de multe ori omulu, fora multa imaginatiune, pentru de a se distrá. De acea afirmu, fora esitatiune, ca gustulu floriloru este unulu din semnele cele mai sigure a civilisatiunei; si cu cátu acésta nobila pofta va fi mai desvoltata la o natiune, cu atátu e ca acea tíera e mai inaintata in progresu, si ca moravurile-i suntu mai dulci si mai pacinice. Holland'a si Belgi'a confirma disele mele. In Belgi'a, adeca

in tíer'a floriloru, Poporulu si Suveranii suntu pasionati pentru libertate si pentru flori. Horticultur'a e sor'a Agricultur'e si acestea moralisédia. Ori ce tíera unde inteleginti'a si averea este consacrata pentru cultur'a si ameliorarea Agricultur'e si Horticultur'e, este o tíera bogata si fericita, si trebeu se serve de exemplu... In Ingleter'a, déca esceptamu Irland'a, unde lánge acele seri si parcuri imense ale senioriloru, vedi seraci'a céa mai grozava, tóta lumea are lánge casuti'a s'a, o bucatica, fia cátu de mica de locu, unde cultiva florile, fia tieranu, fia senioru; acolo bogatii cei mari, ingrigescu de proprietatileloru, unde siedi si unde nule este rusine a fi gradinari si agricultori, inspirandu-se si fiindu fericiti in midiuloculu unei astfeliu de pacinice vietuiri, plina de atractiune pentru cine scie a intielege, ca, pre langa belsiugu si ocupatiune, munc'a produce si unu altu efectu, multu mai meritosu, dispune mai multu spre virtute — adeca spre dreptate si libertate.

In partea I-ma, a acestui tractatu, mi s'a prezentatu de mai multe ori ocaziunea de a vorbi despre deosebitele culturi ale floriloru, afara in gradina, inaintu in seri séu chiar in odai, si m'am incercatu a aretá ca pentru ori cine, care are iubirea, déca nu pasiunea floriloru, se va gasi totu deaun'a unu locusioru pentru a se cultivá flori, care totudeaun'a inveselesc unu localu unde ele se afla, prelánge mirosulu celu suavu ce-lu exala. In acésta parte voiu cantá a descrie diferite feluri de flori, pentru cá se se póta vedé de o persona, ce voiesce a urmá scielele si observatiunile mele, cari suntu midiulocele pentru cá se se póta cultivá mai cu succesu florile celea mai principali, si-i va fi lesne a-si alege plantele ce i-ar conveni mai multu prin form'a si dimensiunea tulpinei, frundiiloru si a floriloru, precumu si pentru specialitatea loru pentru gradina, pentru sere séu odai; spunendu-le inse, *ca florile prospera si traescu numai atunci candu suntu ingrigite* si nu suntu neglitate... Dar tóta lumea, ce a gustatu din acea satisfactiune placuta si plina de surprindere, ce se numesce *cultur'a floriloru*, si le vá ingrigi.“ — Asiá dlu autoru! Eu, pâna a nu intrá in detaiu, am de observatu ca:

1. *Opulu e instructivu*, invetiandu-ne nu numai cultur'a floriloru ci si terminologi'a romana, pre langa cea botanica; 2. E *distractivu*, spunendune istoriculu unoru flori si limbagiulu floriloru.

Acumu ve rogu, a urmari impreuna cu mine opulu, incependu pag. 72, *Capu II. Flori anuale de gradina:*

1. Amarantul séu *Motiulu Curcanului, florea fidelitatiei, constantiei si nemurirei* (4) (intre paranteze voiu insemná cu cifra varietatile). — 2. *Gomphrena* séu *Amarantoida* séu *Imortela lila* in forma de bobocu. (2) — 3. *Balsamin'a* séu *Copacei florea nerabdarei*. (6) — 4. *Ocimum*, *Basilicu* séu *Busuiocu florea seraciei si a urei*. (3) — 5. *Convulvulus* séu *Zorele, florea cochetariei*. (3) — 7. *Tropaelum*, *Caputina* séu *Atingicuri* = *femeia de focu*. (3) — *Celosi'a* séu *Crést'a cocosiului, florea perversitatiei*. (3) — 9. *Scorpirus* séu *Omida falsa, florea surprisai*. (1) — 10. *Chrysantemum* séu *Romónit'a, florea de auru*. (3) — 11. *Curcubita, Tatarc'a* séu *Tatarcuti'a*. (1) — 12. *Cocumis* séu *Crastaveti ornamental*. (1) — 13. *Agrostem'a* séu *Viscari'a, florea fora pretentiune*. (2) — 14. *Metembrionthemum, Ficóida* séu *Erb'a de ghiacia* = femeia de ghiacia. (3) 15. *Lathyrus* séu *Mazarea mirositóre florea delicatetiei*. (1)

16. *Cheirantus* s \acute{e} u *Micsiun \acute{e} a* *anuala*, fl \acute{o} rea *elegantiei* si a *frumsetiei durabile*, din famili \acute{a} *Cruciferiloru*, f \acute{o} rte interesanta, f \acute{o} rte mirositoare si f \acute{o} rte respandita. Ea se numesce si Carantena (quarantine) si nu trebuie se fia confundata cu Micsiun \acute{e} u \acute{a} perpetuala s \acute{e} u cu Micsiun \acute{e} u \acute{a} galbina s \acute{e} u Siboi. Micsiun \acute{e} u \acute{a} anuala este o planta ce trebuie cultivata in ori ce gradina, fia c \acute{a} tu de mica, fiindu nu numai mirositoare, dar' intre-c \acute{a} ndu pre multe altele, chiar prin colorile ei f \acute{o} rte frum \acute{o} se. — Micsiun \acute{e} lele suntu simple s \acute{e} u inv \acute{o} lte.

Numai cele simple producu semintia, dar' care dau si flori inv \acute{o} lte, in cantitate egala cu cele desv \acute{o} lte, d \acute{e} ca, c \acute{a} ndu se aduna semintiele, se arunca verfulu pastariloru, care, ~~generalmente~~, coprinde semintie de micsiun \acute{e} le desv \acute{o} lte. Santu apoi si alte midiul \acute{o} ce de a se capat \acute{a} c \acute{a} tu de multe semintie cu flori batute, precum suntu acele de a depune, cu o pensula mica, polenulu dela o planta la alt \acute{a} s \acute{e} u de a se lega cele inv \acute{o} lte cu cele desv \acute{o} lte. Dar plantele, cari suntu cultivate in glastare, producu cea mai buna semintia. D \acute{e} ca unu compartimentu din gradina este hotaritu a fi umplutu numai cu Micsiun \acute{e} le, se resadescu mai desu, si c \acute{a} ndu incepu c \acute{a} se infloresca, se smulgu cele disv \acute{o} lte; acest \acute{a} este midiuloculu celu mai radicalu pentru c \acute{a} se fie parterulu impodobitu cu flori inv \acute{o} lte in mare numeru. Micsiun \acute{e} lele se potu cunosce, dupa frundie, inainte de de a inflori, cari suntu desv \acute{o} lte si cari suntu batute; trebuie inse ore care practica, dar mai alesu pentru c \acute{a} aceea ghicire se fie esacta, trebuie c \acute{a} speciile se nu fie amestecate, ci de acelasi neamu, fiindu-ca t \acute{o} ta lumea scie ca unele feluri de micsiun \acute{e} le, au frundiile mai deschise s \acute{e} u mai galbine c \acute{a} altele; de asemenea si form \acute{a} frundiiloru vari \acute{e} dia in c \acute{a} tu-va. Prin urmare, d \acute{e} ca Micsiun \acute{e} lele suntu provenite din acelasi feliu de semintie, se p \acute{o} te observ \acute{a} ca celea inv \acute{o} lte au frundiile mai lungi, mai per \acute{o} se si mai frizate pre margine, c \acute{a} celea desv \acute{o} lte, precumu au si frundiile din lantru albiciose si intorse. Micsiun \acute{e} lele desv \acute{o} lte au frundiile verde inchisu, \acute{e} r' la verfu suntu rotunde.

Micsiun \acute{e} lele acestea anuale suntu de mai multe specie, cari se deosebescu intre ele, prin ore cari diferintie, ce existe intre foile s \acute{e} u marimea lor. T \acute{o} te inse suntu plante f \acute{o} rte principale si cari impodobescu o gradina, de primav \acute{e} r \acute{a} p \acute{a} na i \acute{e} r \acute{n} \acute{a} , d \acute{e} ca se s \acute{e} m \acute{e} na in mai multe renduri s \acute{e} u se pisca v \acute{e} rfulurle pentru de a se int \acute{a} r \acute{d} ia in florirea si a se puternici fl \acute{o} rea. Toturoru acestoru plante le place unu pamentu mranitosu si le trebuie s \acute{o} re. Se uda in t \acute{o} te serile dupa s \acute{f} intitulu s \acute{o} relui si nici odata diu \acute{a} , c \acute{a} ndu este s \acute{o} re, c \acute{a} ci atunci plantele ar fi apr \acute{o} pe pierdute.

Acumu ca am datu aceste notiuni (ce credu trebuintiose in asi \acute{a} detalii, la t \acute{o} te plantele mai principali) voiu enumer \acute{a} diferitele grupuri de Micsiun \acute{e} le anuale ale caroru caractere mi s'au parutu mai remarcabile, din punctu de vedere horticolu. (4) Aci apoi descrie c \acute{e} ste 4 specii de micsiun \acute{e} le ce-i se paru mai remarcabile, vedi la pag. 84, 85 a opului!

17. *Helichrysum*, *Immortela* s \acute{e} u *fl \acute{o} rea de paie*, fl \acute{o} rea *neuitarei*, a *amicitiei constante*. (1) — 18. *Xeranthemum* s \acute{e} u *Immortela* de campu cultivata numita si *Gar \acute{o} fa dela Belleville*. — 19. *Impomea*, *Volubis* s \acute{e} u *Volbura*, fl \acute{o} rea *devotamentului*. (4) — 20. *Lavatera*. (2) — 21. *Linum* s \acute{e} u *Inulu de gradina simbolulu binefacerei*. (2) — 22. *Zea* s \acute{e} u porumbelu cu foi invergate din Chin \acute{a} . (1) — 23. *Momordic \acute{a}* , simbolulu *criticei*. (2) — 24. *Antirrhinum* s \acute{e} u *Gur \acute{a} leului*. (2) — 25. *Nemophil \acute{a}* (3) — 26. *Papaver* s \acute{e} u *Maculu*, fl \acute{o} rea

odihnei si a somnului. (2) — 27. *Peril \acute{a}* . (1) — 28. *Petuni \acute{a}* . (4) — 29. *Phlox drumondi*, fl \acute{o} rea *focului*. (1) — 30. *Delphinum* s \acute{e} u *Fl \acute{o} re domn \acute{e} sca* — *anim \acute{a} mea ti este deschisa* — *cetesce 'n ea*. (3) — 31. *Bet \acute{a}* . (1) — 32. *Betulac \acute{a}* s \acute{e} u i \acute{e} r \acute{b} \acute{a} grasa de gradina. (1) 33. *Aster Sinensis*, *Callistephus* s \acute{e} u *Ochiulu boului*, fl \acute{o} rea *elegantiei*. (3) — 35. *Legauari \acute{a}* s \acute{e} u *Tivg \acute{a}* (1) — 36. *Rezed \acute{a}* s \acute{e} u *Rosett \acute{a}* . Neprefiuita planta ierb \acute{o} sa cu mirosu f \acute{o} rte deosebitu, fiindu simbolulu *meritului modestu* si apartienendu familiei Rezedaceelor.

Mirosulu celu suavu, asi \acute{a} de admiratu de Lineu si de t \acute{o} ta lumea, i-a datu aceste \acute{i} floricele, cu infati \acute{o} siare modesta, popularitatea acea, ce pucine flori o au. In adevera, Rezed \acute{a} o gasesci in sera mai bogata si pre fer \acute{e} str \acute{a} celui mai de pre urma lucratoriu, si in t \acute{o} te partile, unde este, fie in pamentu bunu si substantialu, s \acute{e} u intre ruinele unui zidu, este mai aceasi, adeca fl \acute{o} rea f \acute{o} ra stralucirea care ar bate la ochiu, dar cu mari calitati.

Rezed \acute{a} infloresce la s \acute{o} re si la umbra; dar c \acute{a} ndu i se d \acute{a} si ei unu pamentu sanetosu si unu locu unde se bata s \acute{o} rele, d \acute{e} ca se plivesce si se raresce, aceasta gratios \acute{a} planta se ramifica si infloresce mai multu.

Suntu d \acute{o} ue varietati de Rezed \acute{a} , cari difera numai dupa form \acute{a} fl \acute{o} rei mai mica s \acute{e} u mai mare si amend \acute{o} ue suntu mirositoare. Ele suntu originale din Barbari \acute{a} si suntu aduse de unu seclu si mai bine. Soiurile ce ni le areta suntu:

Rezed \acute{a} ordinara, adeca Rezed \acute{a} ce se vede mai in t \acute{o} te gradinele, inalta de vre o 20, c. metri si ramificata, av \acute{e} ndu florile f \acute{o} rte mirositoare de colore verduie s \acute{e} u galbin-verdii.

Rezed \acute{a} ameliorata e o varietate obtienuta de horticultorii cei mai fanatici de acest \acute{a} fl \acute{o} re, cautandu a g \acute{a} si o varietate care se aibe florile de o alta colore dec \acute{a} tu acea obicinuita. Ac \acute{e} st \acute{a} Rezed \acute{a} ce se mai numesce si arborescenta, de unii v \acute{e} ad \acute{a} tori de semintie, este mai de preferitu, c \acute{a} ci foile i suntu mai grosiere, si mai alesu spicula cu flori este mai mare, precumu t \acute{o} ta pl \acute{a} nt \acute{a} in generalu este mai puternica. Ea se numesce si Rozeta inv \acute{o} lta, si ac \acute{e} sta denumire o gasescu iacorecta.

Rezed \acute{a} se p \acute{o} te cultiv \acute{a} si c \acute{a} planta vivace in glastare, devenindu lemn \acute{o} sa si in florindu t \acute{o} ta i \acute{e} r \acute{n} \acute{a} d \acute{e} ca — precumu facu Inglezii se ingrigesce c \acute{a} se nu se desv \acute{o} lte ramurile pe de laturea tulpinei principale, d \acute{e} ca se opresce in florirea pre c \acute{a} ta vreme pl \acute{a} nt \acute{a} este erb \acute{o} sa, prin curatirea toturoru bobociloru si d \acute{e} ca mai tardiu, dupa ce a infloritu, nu se lasa plant \acute{a} se faca semintia.

Rezed \acute{a} se s \acute{e} m \acute{e} na directu si nu sufer \acute{e} resad \acute{e} la, dec \acute{a} tu d \acute{e} ca se i \acute{e} cu multu pamentu de pre de laturea redacinei. Ea se desv \acute{o} lta cur \acute{e} ndu si in generalu nu trebuie semenata mai inainte de lun \acute{a} lui Maiu. In florirea se succeda p \acute{a} na cade z \acute{a} pada, d \acute{e} ca nu se lasa t \acute{o} te plantele se faca semintie, ci se culegu florile c \acute{a} tu de desu.

37. *Ricinulu* s \acute{e} u *Capusi \acute{a}* . (1) — 38. *Salpiglossis*. (2) — 39. *Helionthus* s \acute{e} u fl \acute{o} rea s \acute{o} relui — fl \acute{o} rea adoratiunei cu carea se incoron \acute{a} u f \acute{e} tiorele, ce ingrigiau de templulu s \acute{o} relui din Peruviu. (1) — 40. *Nicoti \acute{a} ra* s \acute{e} u *Tutunulu*. (1) — 41. *Tagetes* s \acute{e} u *Craitie*, fl \acute{o} rea seductiunei. — 42. *Verben \acute{a}* s \acute{e} u *Vervin \acute{a}* , Ac \acute{e} st \acute{a} este plant \acute{a} inc \acute{a} ntat \acute{o} re pre care Druizii o intrebuintiau la misterile loru, pentru a predice venitoriulu. In unele parti a Germaniei se incoron \acute{e} dia fe-

melle cu Vervine, cându sau maritatu pentru a le pune sub protecția Velerei.

Verben'a este o frumoasă plantă, ce aparține familiei Verbenaceelor, foarte răspândită prin grădinele noastre din țară, și această din cauză frumozelor ei flori albastre, albe, violete și roșii, fiindu-ca sunt foarte rustice, întindându-se pe pământ până la 70 cm. umbrindu-se, și semenându-se singure; astfelu că, în anul viitoru, resaru din scuturatură, dar e multu mai bine a se păstră redacinele varietatiloru alese, în glăstare, țin'u în seră temperată; astfelu că înflorescu cu multu mai curându, decât se punu în grădina, și florile ținuu mereu, până aproape de iernă. Sunt varietati cari chiaru au unu mirosu plăcutu. Tote inse sunt flori împodobitoare, fie în grădina sêu în glăstare și decât sunt plantate în unu pământ mranitosu și decât se uda desu, dau cele mai bune rezultate, cu toate aceste ele cresc în totu felulu de pământ. Crengile, întindându-se pe pământ, se înradicinăza foarte lesne și nu e de mirare că, pe nesimțite, aceste plăcute flori, se se întindă pe unu mare spațiu. Verbinele se prinduu foarte lesne prin butasi, luati ori cându, de pe plantele mai alese.

Generalmente Verbinele dau mai bune rezultate decât se sâmana, — în acestu casu, florile sunt mai numeroase și plant'a este mai frumoasă. Sunt deosebite moduri de a se sâmană aceste flori grătose, ce au obicei așezare la floare cu Floxulu, decât se sâmana de cu tîmna și se păstră iern'a în seră temperată, în mici olitii, cari se desieră primăver'a, punenduse plantele în grădina, unde înflorescu din Juniu și până iern'a. Dacă inse, plantele sunt seminate și resadite primăver'a, înflorirea este târziu adevădată pre tîmna.

Verbinele se potu divide în două clase cuprindindu plantele cu tulpina lemnoasă și cu florile mirositoare și Verbinele erbosă cari au florile mai mari. Verbinele numite Italiene suntu plante frumoase cu florile mari și de multe ori frumosu invergate sêu pistruite cu diferite colori și suntu bune pentru glăstare.

Sunt multime de varietati de Verbina de grădina și pe fiecare anu, prin hybridare, adevădată precum am mai spus, prin transportarea polenului de pe o Verbina pre altă, se obținu rase noie, fiindu mai de toate colorile și subcolorile, adevădată exceptându-se galbinulu și negrulu.

43. Viola tricolor sêu Pansellele, simbolulu a mintirei. (2) — 44. Dracoccephalum sêu Melissa, floarea glumei. (1) 45. Zini'a sêu Tînia, floarea simplicității.

Capu III. Flori de grădina bisanuale:

1. Brassic'a sêu Vêrdi'a împodobitoare, emblem'a profitului. (1) — 2. Micsunelele bisanuale. (3) — 3. Cheirantus sêu Siboiu, floarea fidelității în nenorocire. (1) — 4. Dianthus barbarus, Garofitia sêu Ursinica. Această floare ce nu are nici unu mirosu și care se numesce și Garof'a poetului, sêu buchetu făcutu gată, are în Oland'a misiunea de a areta juniloru, cându li se tramite această floare, refuzulu unei tinere, de acolo i-a venit simbolulu sêu, de a fi floarea despretiului.

Acăsta plantă am observatu că este destul de răspândită la noi și e foarte rustica. Ea aparține familiei Cariophylleelor și este de o mare necesitate unu gradinaru, carui'a-i trebuie multe flori, cari, foră se fie udată sêu ingrigită înfloresce foarte multu și multă vreme și din această cauză se întrebuintă, că plantă de bordura, unde se perpetuăza, fie din cauza

ca se sâmana singura și că înfloresce alu două anu, sêu că tulpinele fiindu vivace, ținuu multă vreme. Recomenduu inse a se arunca tulpinele mai vechi de doi, trei ani, ca-ci înfloră uritu și nice ca se potu potrive cu cea din'tain înflorire.

Există și o varietate mai târziu, dar foarte interesantă, cu florile învolte, de o singură colorie sêu că cele mai multe desvolute, cu dungi sêu ochiuri de diferite colori. Această garofitia este originală din Europ'a și tipulu primitiv ori cine-lu pôte vedea, mai ales în fenatiile de pre la munte, unde e în mare profuziune.

Garofitiile se potu reproduce și prin butasi, dar mai bine este se se sâmene prin Maiu, și tîmna trebuie resadite pentru de a înfloră în anul venitoriu. Este trebintă, inse a se învali cu paie, sêu cu frunze această plantă ce este apoi destul de rustica.

5. Dianthus Sinensis, sêu Garofa Chineză sêu Nemțiesca, floarea Urei. (1) — 6. Althea sêu Nalb'a floarea fecundității. (1) — 7. Salvia sêu Jaleșulu emblem'a stimei. (6) — 8. Scabiosa sêu vedușita, floarea vedușelor. (1)

(Va urmă.)

Dômn'a Lenca.

Dômn'a Lenca cea frumoasă
Siede 'n pörta — maiestösa,
Si mirösa d'albe flori,
Si resira zimbitöre
Ochiri dulci, insiclatöre
Preste mändri trectori!

— M'au năseutu mamă de floare
Intr'o di de serbatöre,
Cu ochi vineti, cu ochi mici,
Am crescutu de coconitia
Se-mi alegu pre placu baditia,
Se 'nsielu animi de voinici

Dômn'a Lenca — gänditöre
Siede trista, — lacrimöre
Vêrsa ochii cei azuri,
— Vai! oglinda mücinösa
De ce spui că nu-s frumoasă,
Ce-mi areți încrețituri?!

— Anii trecu, frumșet'a trece,
Perulu de aur se rareșce,
Dî pe di imbetraneseu, —
Baba Flöre! drag' bunica!
Bani — potopu — în mâna-ti pica
Dacă faci se 'ntinerescu!...

— Bab'a Flöre ce nu șcie?
Face și mortii se-învie!
Draga! am și leaculu teu.
Dar domnitia te 'ngridiesce
Leaculu cine ti-lu gatesce
Că-i legatu de-unu pecatu greu

— Din simțiu de fêta mare
Se storci sangele 'n caldare
Intr'o di de serbatöre —
Pst! ti-o spunu incetinelu!
Siepte zile 'lu lasi se fiarba
Si-atunci gur'a ta se sörba
Siepte stropi pre di din elu!

* * *

Dômn'a Lenca sufulcată,
În caldare astupată
Fierbe leaculu diavolescu, —
Mai o di, lucrulu se gata,
O! di dulce așceptată
Mane ăra 'ntinerescu!

Dar ce-audu? .. ce larma afara
Cine me conturba ăra? ...
Par' că arme sdrăncănescu

Fierbi mai iute rea caldare
Pân' se gata leaculu mare
Vai! de totu imbetranescu! ..

— Dómna mare si bogata!
Suntemu Domni de judecata,
Urmarimu unu faptu uritu ...
In gradin'a Domnitale
Chiar in diu'a de Rosale
Un cadavru s'a gasitu! ..

— Un cadavru? .. ce ve pása!
Datí-mi pace 'n a mea casa,
Nu vedeti cá me grabescu, —
Vréu se fiu de nou frumósca,
Se ve 'mpartu zimbiri manóse,
Facu unu leacu se 'ntinerescu!

— Dómna Lenca! se vorbesce
C'acelu corpu ce putrediesce
Ar fi fostu chiar fét'a ta? ...
Si o grea invinuire
Díce — cá cu-a dómnei scire,
Ar' fi cursu sange din ea! ...

— Fét'a mea? nu-i tréb'a vóstra,
Bab'a Flóre nu e prósta ...
Numai anim'a-am luat! ...
Bab'a Flóre tóte scie,
Datí-i pace ér' o 'nvie ...
Numai leaculu se mi-'tu gatu!

Si totu mesteca-asudata, —
Pe manuti'a infoiata
Sare sangele in stropi, —
Vai! caldare-afurisita
Si tu fét'a omorita,
Cu necasulu me potopi!

— Lenca! mama blastemata!
Aid' cu noi la judecata
Fét'a tu ti-ai omoritu!
Tiene man'a pecatósca
Se-o legámu cu atia grósca
Si cu lantiulu ruginitu!

Lantiu pre mana? ... ha, ha, ha,
Datí-mi pace a lucrá,
Nu vedeti cá 'ntinerescu? ..
Mane 'su fét'a frumósca,
Mergu la domni, mergu la vladica,
De pecatu me mantuescu!

— Mane vine bab'a Flóre!
Bab'a-i mare vrágítóre
Bab'a 'nvie fét'a mea!
Si ea vie ... eu frumósca,
Dara sciti! ... mai dragostósca,
Mai frumósca decâtu ea! ...

* * *

Domni de drépta judecata!
Pe manuti'a infoiata
Puneti lantiulu ruginitu!
Puneti feru! ... ba datí-i pace
Cu-o nebuna nu-i de-a face
Ierte-i ceriulu ce-a gresítu! *)

Vióre si Scanteiutie.

Déca amu vedé pre cine iubimu in tocmai dupa cum este, nu aru mai fi amoru pre paméntu. Cându incetamu de a iubi, persón'a pre care o iubiámu remâne ace'asi cá si mai inainte, inse nu o mai vedemu totu astu-feliu.

— Velulu prestigiului cade, si amorulu pierce.

In amoru, o ilusiune vindeca pre alt'a.

*

In amoru trebue cá primele impresiuni se vina din frumsetieie morale; acele pre cari le produce frumseti'a fisica disparu pré iute.

*

Amorulu pierce mai curéndu din imaginatiunea barbatiloru de cátu din a femeiloru.

*

Impresiunea amorului in anim'a femeiloru este intocmai cá o figura intiparita in zapada, pre care o distruge o radia de sóre.

*

Numai pentru ace'a e amorulu asia de raru: pentru ca nu 'si face nimeni ilusiune de elu — omenii nu vedu de cátu cu ochii corpului.

*

A-si inchipui cine-va ca face fericirea celui iubitu, este un'a din cele mai seducátore ilusiuni ale amorului.

*

In amoru, impacarea trebuie se fia sigilata cu o sarutare, si urmata de o tacere sub pedépsa de unu patrariu de ceasu de anulare.

PRO SI CONTRA.

Nu póte fi 'n lume,
Comóra alésa,
Cá muierea buna,
La barbatu-in casa.

O muiere c'-ast'a
Este o comóra;
Ferice de-acel'a,
Care-asia se-insóra!

Déca ea demustra,
Cá barbatu-i dragu;
Acel'a se-indrépta,
De-ar fi chiar si dracu.

Dar' din contra nu-i reu,
Cá muierea rea;
Pentr' acea-i frica
Si la dracu de ea.

Viét'a cu dens'a:
E raiu stralucitu;
Si cu ea barbatulu
E omu fericitu.

Viét'a cu deas'a:
E ceriu innotatu;
Si cu ea barbatulu
Unu omu ingropatu.

O muiere c'-ast'a:
E ucigátoria;
Vai si-amaru de-acel'a
Care-asia se-insóra!

I. I. A.

Umoru si Satira.

Cine-va smulge cui-va din mâna arm'a cu care voiá se se sinucida.

— Nefericitule, ce erái se faci?

— Se me ucidu; miseri'a mea e prea mare.

— Dar, gândesce-te! Déca te-ai fi omoritu acum, ce ti-ar fi remasu se mai faci, cându tempurile ar deveni si mai grele?

Culmea Nihilismului. Ce visu frumosu: Se iei paméntulu, se-lu umpli cu pravu de puşca, se-i pui unu fitilu, se-i dai focu si se vedi cum sare totu in aeru!!

Unu hotiu este adusu inaintea tribunalului. — Acusatule recunosci ca esci vinovatu de faptele cuprinse in actulu de acusare?

— Nici de cum, d-le presiedinte.

— Ce felu, nici de cum? Dar uiti cá patru persóne spunu ca te-au vediutu...

— Aida de! ce mai lucru! patru persóne! eu asi poté se ve numeru patru milióne si mai bine de ómeni cari nu m'au vediutu...

Unu bunu remediu. Recoméndu prin avisulu de faéa, unu remediu infalbilu contra sóreciloru, care e totu atátu de inofensivu pentru ómeni, cátu si pentru dobitóce.

*) De proba din *Poesiile* dlui T. V. Pacatianu cari se afla deja su tipariu si voru aparé in dílele acestea, su numirea "Flori de tómná." Pretiulu unui esemplariu e 1 fl. — in legatura de luxu 2 fl. — Se potu procurá si dela noi.
R e d.

F e l i u r i m i .

Memorialu compusu si publicatu din insarcinarea conferintiei generale a *representantiloru delegator.loru romani*, adunati la Sibiu in zilele din 12, 13 si 14 Maiu st. n. 1881, prin comitetulu seu esmisu cu acea ocaziune.

Sumariulu materiiloru cuprinse in acestu memorialu este urmatoriu:

Introduciune. Causele pentru care s'a compusu si publicatu acestu memorialu. — Adunarea conferintiei Romaniloru din Ungari'a si Transilvani'a la Sibiu in 12—14 Maiu 1881. Resultatulu ei. — Punctulu I, alu programei: Autonomi'a Transilvaniei. Ratiunea ei de a fi. Teritoriulu. Numerulu locuitoriloru Transilvaniei. — Date istorice despre autonomi'a Transilvaniei. Dreptulu seu legislativu inainte cu 191 de ani si dupa aceea pâna la 1542. Independenti'a s'a pâna la 1691. Autonomi'a s'a in cursu de alti 177 de ani. Aparare energiosa a autonomiei prin maghiari. — Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, nu fusiunea. — Integritatea teritoriulu transilvanu si Partes adnexae. Luptele dietei transilvane pentru acestea pâna in 1847. Luptele romaniloru pentru autonomi'a tiei in 1848/49. — Vechimea si drepturile natiunei romanesci in Transilvani'a si Ungari'a. Escursiune critica asupra documenteloru citate de câtra adversari. Romanii au avutu ab antiquo in teritoriulu Transilvaniei si alu Ungariei districte proprie, voivodi si asia numiti cnezi; ceea ce se adeveresce cu mai bine de sjeptedeci documente si citate din istorici. — Voivodi si vicevoivodi romani in Transilvani'a si Ungari'a. Actele diplomatice relative citate. Usulu limbei romane. Escursiune istorica si critica. Aplicarea limbiloru in vieti'a publica. Incercarile desperate de a exterminá limbi. — Legea electorala, asupritore si absurda. — Postulatele conferintiei cuprinse sub nr.ii 3—4 si 7 ai programei sale. Punctu 5 alu programei, despre libertatea religioasa si autonomi'a basericésca. — Idei'a patriotismulu si cultivarea ei, acést'a si nu exterminarea de limbi póte se asigure existenti'a statulu pe temeli'a federalismulu istoricu, pre care si este fundata monarchi'a intréga. — Dualismulu. — Perseveranti'a natiunei romanesci asupra dreptelor sale postulate, incependu dela 1687 in aprópe 200 de ani, sub Leopold I., Mari'a Teresi'a, Iosef II., Leopold II., Franciscu I., Ferdinandu si pâna in epoca de fačia. Suplicele din 1791, 1834, 1837, 1841—2. Adunarile dela Blasiu. Cele 16 puncte, 26 petitiuni, memorande si proteste. Sub Absolutismu. Conferintie si deputatiuni 1861—3. Diet'a din 1863—4 la Sibiu. Diet'a din 1865 dela Clusiu. Opiniunea separata. Petitiune. Alegeri la diet'a de incoronare. Perseveranti'a dela dualismu incóce, justificata si impusa romaniloru chiaru si prin tractarea loru cea mai vitrega sub sistem'a actuala, care lipsita de orice controla eficace le amerinti'a cu perire. Iustiti'a in serviciulu suprematiei nationale. — Epilogu si unu Apendice de documente interesante.

Acestu Memorialu, care este unu pretiosu adausu la istori'a nóstra nationale, se afla de vendiare la Redactiunea acestui diariu si la Tipografi'a „Aurora“ in Gherl'a (Szamosujvár) cu 1 fl. (si 5 cr. porto).

Din parte-ne credemu ca nici unu Romanu sciutoriu de carte nu va întârdiá a-si procurá acestu opu de mare valóre, care se publica si in limbile francesca, germana si magiara.

— **Ajutati pre confratii nenorociti!** In Boiereni — comuna curatu romana — in 21 Septemvre escandu-se focu intr'o casa in apropierea bisericeii, acel'a ajutatu de unu ventu puternicu, pre candu barbatii si femeile cele mai tenere eráu la lucru câmpulu departati, mistui in 2½ ore turnulu bisericeii, 65 case, si tóte superedificatele economice impreuna cu bucatele si fênulu adunatu, incâtu aprópe 300 de suflète au remasu sub ceriulu liberu fâra o bucatica de pâne, cá-ci vestmintele scóse in ocolu séu la strada inca au arsu tóte impreuna cu podurile de pre strada, acuma implorandu cu totii ajutoriu dela cei milostivi.

In numele aceloru nenorociti facu a pelli la marinositatea tuturoru binevoitoriloru pentru ajutoriu si oferte, rugandu pre on. redactiuni a foiloru publice, se binevoiesca si cu acésta ocaziune a deschide liste de colecte, a primi ofrandele inurse, si acele a le tramite la adress'a subscrisulu spre inaintare la comitetulu de impartirea ajutorialoru, sprimandu si cu acésta ocaziune multiamita dloru Joanu Buzura posessoru, si Georgiu Cupsia parochu din Mogogi'a pentru ajutoriulu de 15 litre cucurudiu impartitu la momentu.

Desiu in 23 Sept. 1882. *Gabriele Manu* adv.

Apelulu de mai susu graiesce destulu de elocentu si nu credemu se fia anima romanésca atátu de impetrata care se nu o moia lacrimelè aloru 300 suflète, ajunse acum la inceputulu iernei pre ulitie — fora casa fora mésa. — Din parte-ne deschidemu o *cola de ajutorintia* pentru acesti nenorociti, dandu din pucinulu nostru spre acéstu scopu 5 fl. si rogandu pre cetitorii nostrii se nu întârdie a veni in ajutoriulu loru — tramiendu la adres'a nóstra, fie-care dupa potinti'a s'a, câte cev'a pentru alinarea fómèi si suplenirea lipsei loru.

Tote contribuirile se voru tramite indata la destinatiunea loru si se voru cuita in colónele acestui diariu.

In afacerea redicarei monumentulu lui **Andrieu Muresianu** s'au tinutu in 8 si 9 Oct. in Brasiovu consultari, la cari au luat parte si dnii J. Bolog'a vice-presiedinte alu Asociatiunei transilvane romane, G. Baritiu si V. Romanu acést'a cá insarcinatu alu comitetulu Asociatiunei din Sibiu. Acesti domni au voitu sè se informeze asupra mijlóceloru, cu cari voru concurge Romanii brasioveni la redicarea memoratulu monumentu, care ar' avé a se face deja pentru vér'a viitóre, precum si asupra pareriloru si dorintieloru loru in privinti'a acést'a. Dorinti'a generala a Brasioveniloru este, cá se se redice unu monumentu demnu de bardulu redeseptarei nóstre nationale. Fiindu-cá inse unu asemenea monumentu recere mai multi bani decâtu cei adunati pâna acuma si mai multu tempu, s'a disu cá ar' fi bine cá se se amane redicarea lui si se se continue cu contribuirile, ér' deocamdata se se asiedie numai o pétra comemorativa la mormentulu poetulu in cimiteriulu din Brasiovu pentru care casu, dupa cum toti cei de fačia s'au esprimat, Romanii din Brasiovu ar' luá asupr'a-si a aduce ei singuri cu propriele loru mijlóce acestu tribut de recunoscintia la mormentulu poetulu, care a vietuitu in mijloculu loru. Remane acuma cá comitetulu din Sibiu se iea decisiunile ulterioare. Pentru unu monumentu corespundietoriu dorintieloru esprimate s'au subscrisu in aceste dóue zile pe o lista ce a circulatu intre cei adunati la consultare vre-o miia dóue sute flerini v. a.

Multiamita publica. Subscrisulu inea fiendu teologu in seminariulu gr. cat. din Gherla, am fostu atacatu de unu morbu de ochi chronicu, in urm'a carui'a am fostu silitu se-mi intrerumpu studiale pana ce me voi eu'ra deplinu. Am cercatu cu tota speci'a de medicine, ma in a. c. me-am supusu si la mai multe operatiuni medicale, in urm'a caror'a am remasu orbu de amendoi ochii. Ajunsu in acesta deplorabila stare amblu ca unu desperatu, cerendu ajutoriulu cunoscutloru si a strainiloru, neavendu cu ce traia de pre o di pre alt'a. Din Blasiu, unde am absolvatu gimnasiulu, am primitu mai de multe ori ajutoria in bani. In anulu acest'a batutu de sorte am ajunsu in persona la Blasiu, unde in starea cea mai de compatimitu am fostu bene primitu de cunoscuti si colegi, ma profesorulu Joanu Felote Negrutiu a deschisu si curentatu o lista in favorulu meu si mi-a colectatu 39 fl. 10 cr

Sentiulu de recunoscintia si gratitudine me indamna ca se esprimu si publice tuturoru benefactoriloru mei multiamit'a mea cea mai sincera.

Deci cu cea mai profunda reverintia, lasu se urmeze aici numele marinimosiloru contribuitori:

Esclentia S'a Dr. Joanu Vancea metropolitu 5 fl. Rvsmii Domni canonici: J. F. Negrutiu 2 fl. Tim. Cipariu 1 fl. Stefanu Mani 20 cr. Dr. J. Ratiu 1 fl. J. M. Moldovanu 1 fl. A. Blasianu, protopopu 1 fl. S. P. Mateiu, not. cons. 1 fl. Cl. D. Dr. Al. Gram'a, prof. 1 fl. Sp. Domni: Dr. Jacobu Brendusianu adv. 2 fl. Al. Ciacianu 1 fl. Spt. Domne Mari'a Tipografu 1 fl. Malvin'a Cacoveanu 1 fl. N. N. 60 cr. M. on. Domni Ales. Viciu 2 fl. B. Ratiu 50 cr. N. Popescu 50 cr. N. N. 20 cr. Csato 50 cr. Cineva 30 cr. Josifu Vancea 1 fl. Papiu 50 cr. P. Moldovanu 50 cr. Cineva 20 cr. Altucineva 30 cr. G. Vancea 1 fl. Varo 50 cr. Josifu Popu 1 fl. L. Aranyosi 1 fl. N. Cucuiu 50 cr. Josifu Hossu 50 cr. C. B. Groze 50 cr. Spt. Domne Mari'a Pop'a 1 fl. N. N. 40 cr. Spt. Domni B. Tarcu 1 fl. J. Gram'a 50 cr. N. N. 50 cr. M. On. D. prof. Aronu Deacu 1 fl. N. N. 20 cr. N. N. 20 cr. A. Florianu 40 cr. G. Barbatu 40 cr. S. Chetianu 30 cr. si Dni teologi 2 fl. 90 cr.

Primésca dreptu ace'a toti acesti marinimosi contribuitori multiamit'a mea cea mai sincera pentru ajutoriulu ce mi l'au datu. Ddiu se le respaltesca!

Fig'a, in lun'a Septembrie 1882.

VASILIU MALINASIU,
teologu.

Amiculu bunu. Colectiune de lecture soliditorie de caracteru in direptiune religiose morale. — I. DOCTORULU SUFLETESCU si SVATURILE LUI pentru cei ce suntu aprópe de tempulu scaparei din inchisória. De JOANU PAPIU spiritualu la cas'a reg. corectoria de tíera din Gherla, preotu de Dieces'a Gherlei, asesoru consistorialu si v. protopopu onorariu.

Acestu opu a fostu scrisu de d. Joanu Papiu mai ántái in limb'a magiara cá opu concursualu la unu premiu de 20 de galbeni scrisu din partea Directiunei inchisórei reg. teritorialu dela Vatiu, si intrecându in tóte privintiale multimea opuriloru intrate la acestu concursu dela scrietori magiari, au obtienutu premiulu designatu. Se póte ceti cu multu folosu spiritualu decatra toti inteligentii si carturarii poporului.

Pretulu unui esemplariu speditu franco e numai 12 cr. v. a.

Sau cununatu: Domnió'r'a Elen'a Georgin'a Popu din Basesci, distinsa priu M. S. Regin'a Romaniei, cu dlu Franciscu Hossu Longinu avocatulu in Dev'a; Domnió'r'a Emma Popu din Gilau cu dlu Vasilie Dumbrav'a juristu abs. si officieru res. — Ceriulu se-si reverse abundanti'a daruriloru s'ale asupr'a tenereloru parechi!

† Michailu Pascaly a incetatu din viétia in 12 Octombre la 4 óre d. am. — Teatrulu nationalu, care era se dea prim'a sa representatiune in acestu anu, si-a amánatu deschiderea; la teatrulu Dacia nu s'a jucatu. Aceasta colegialitate simpatica, acestu respectu catra vechiulu prietenu, cátra fostulu directoru, cátra distinsulu artistu care de treidieci de ani a luptatu pe scen'a teatrului Nationalu suntu pre deplinu meritate si onoredia si pre cei ce le manifesta si pre ace'a caruia se adresédia.

Dicemu „a luptatu“ pentruca, in adeveru lupta a fostu viétia lui Pascaly, o lupta in care multe aplause a culesu, dar multu amaru a íntempínatu. Dupa mórtea Mathildei Pascaly 'si puse tóta iubirea in ángerasiulu ce'i remána, si acesta frumuseca fetitia a muritu acum unu anu, in diu'a onomastica a tatalui ei.

Atátea lovituri, munc'a grea a artistului, nenorocirile de totu feliu, intristárele din dílele din urma, amarulu vietiei au struncínatu cu totulu sanetatea lui Pascaly si i-au scurtatu viétia, candu se mai potea spera cá multi ani inea va aduce serviciu teatrului, care va pastra amintirea lui.

Ca artistu si ca autoru, Pascaly va lasa unu nume in art'a dramatica romana. Durerea camaradiloru sei, si regretele tuturoru suntu o dovada de simpatii ce ce sciuse se-si atraga ca omu si ca artistu.

† Ann'a Duc'a nasc. Arpadi, dupa patimi indelungate in phthisia pulmonara, impartasita cu ss. sacraminte ale moribundiloru in 25 Octombre a. c. la 1/5 óre demanétia a repausatu in Gherla, intr'alu 53-lea anu alu etatiei si 37-lea alu fericitei s'ale casatorii. Pre repausat'a o deplangu: sociulu PAULU DUC'A, fiulu Alexandru Duc'a, fratele Joanu Arpadi, verií Al. Petru Vlass'a, protopopulu Indolului, Lazaru Kontz, Stefanu Hosszu, preotu; — nepotii Alexandru Colbasu, Joanu Arpadi, Teodoru Borosiu, Lazaru Borosiu, Ann'a Borosiu; — cumnatii Joanu Popu, Irimie Siarto, Joanu Banu; si alti numerosi consangeni si cunoscuti.

POST'A REDACTIUNEI.

Deslegarea Gacituri din nrulu 17 se va publicá in nrulu urmatoriu, candu vomu reincepe a comunicá Gacituri de totu soiulu in fie-care numeru.

Cei ce nu voru fi primitu premiale competente pentru deslegare de gacituri, se ne avizeze si le vomu espedá indata, cáci in dílele acestea ni-au sositu o multime de obiecte frumóse menite de premia pentru deslegatorii de gacituri.

G. S. in El. Totu-de-a-un'a benevenitu.

Etichet'a. Benevoiti a continuá. Vomu publicá acestu tractatu interesantu in anulu urmatoriu, începédu chiar dela nrulu ántái.

La Romanii Sateni de pretutíndeni. Ve rogamu se ne dati voia a-lu reservá pentru nrulu 1. din anulu urmatoriu care lu vomu distribui de proba in 5000 esemplare. Si pana atunci tramiteti-ne altele de aceste. Cealalta ese pe 1/13 Nov.

La culesu... Pe alesu, da, — vomu publicá câteva'a.

Trece vér'a — A trecut.

Inspiratu... A espiratu.

Sabl. Pag. 76. Poesii de V. R. B.

Diu'a de 12/23 Septembrie. Di fatala!